

2026-175 Bijlage 2

**Eerste inzichten vanuit
Duurzaam Financieel Evenwicht**

Een verkenning van het financieel perspectief tot 2040

Nieuwegein

Inhoudsopgave

1	Inleiding en leeswijzer	5
	1.1 Inleiding.....	5
	1.2 Leeswijzer	5
2	Uitgangspunten	7
	2.1 Meerjarenperspectief van de begroting 2026.....	7
	2.2 Bestaand beleid.....	7
	2.3 Belastingen en heffingen	7
	2.4 Bevolkingsprognose november 2025	7
	2.5 Septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds.....	7
3	Analyse op hoofdlijn: Financieel perspectief tot 2040.....	8
	3.1 Opbouw van de analyse	8
	3.2 Terugblik op het voorafgaande.....	9
	3.3 Ontwikkeling van het financieel perspectief naar 2040	10
	3.4 Voorbehouden en onzekerheden.....	13
4	Groei van de stad – ontwikkeling aantal inwoners en woningen	15
	4.1 De groei tot 2040	15
	4.1.1 Ontwikkeling aantal woningen.....	16
	4.1.2 Ontwikkeling aantal inwoners.....	16
	4.1.3 Ontwikkeling bevolkingsamenstelling.....	17
	4.1.4 Overige verwachte ontwikkelingen.....	18
	4.2 Uitgangspunten algemene financiële ontwikkeling tot 2040.....	19
	4.2.1 Werkwijze en aannames.....	20
	4.3 Algemene financiële ontwikkeling	23
	4.3.1 Autonome ontwikkelingen.....	23
	4.3.2 De stad groeit mee	26
5	Inhoudelijke ontwikkelingen	31
	5.1 Groot Merwede	31
	5.2 Ontwikkeling sociaal domein	32
	5.3 Beheer openbare ruimte (openbaar domein)	34
	5.4 Aanpak Centrale As na 2029	35
	5.5 Overige ontwikkelingen	38
	5.5.1 Warmtenetten.....	38
	5.5.2 CDOKE.....	38
	5.5.3 Omgevingsprogramma's.....	38
	5.5.4 Woondeal	38
6	Verkenning van investeringen tot 2040.....	39
	6.1 Toekomstige investeringen	39
	6.1.1 Financiële toelichting	39
	6.2 Openbare ruimte	40

6.2.1	Wegen	40
6.2.2	Mobiliteit	41
6.2.3	Bruggen en tunnels	41
6.2.4	Nieuwe verbindingen	41
6.2.5	Betere buurten.....	42
6.2.6	Riolering	42
6.3	Klimaatadaptieve maatregelen	42
6.4	Scholen: Parels van de wijken.....	43
6.5	Gemeentelijk vastgoed en verduurzaming	43
6.6	Ontwikkeling afschrijvingslasten.....	44
6.7	Ontwikkeling rentelasten	44
7	Stand en ontwikkeling reserves	47
8	Ontwikkeling van het financieel perspectief	51
8.1	Financiële effecten DFE	51
8.2	Verrekening 'De stad groeit mee'.....	52
8.3	Bijgesteld financieel perspectief 2026-2029	53
8.4	Opbouw financieel perspectief na 2029	54
8.5	Structureel en incidenteel perspectief	55
8.6	Ontwikkeling Kengetallen	56
9	Kansen en risico's	58
10	Nawoord	60

1 Inleiding en leeswijzer

1.1 Inleiding

Voor u ligt de analyse "eerste inzichten vanuit duurzaam financieel evenwicht". In deze analyse wordt het financieel perspectief van de gemeente Nieuwegein van 2026-2040 zo goed mogelijk in beeld gebracht. De hoofdlijnen hieruit zijn op 26 februari jl. in een avond voor de stad met de gemeenteraad gedeeld. Deze notitie bevat een toelichting op de achterliggende ontwikkelingen, die tot het daar geschetste perspectief leiden.

Dit perspectief geeft een beeld dat verder reikt dan de reguliere begrotingstermijn van vier jaar, en maakt het daardoor mogelijk voor uw raad om een discussie te voeren over wat er voor de langere termijn nodig en mogelijk is voor de gemeente, en biedt een basis voor te maken beleidskeuzes.

In deze analyse is uitgegaan van bestaand beleid, zoals opgenomen in de begroting 2026-2029, en verwachte ontwikkelingen zoals de bevolkingsgroei. Er is nadrukkelijk geen nieuw beleid opgenomen waarover de raad nog kan beslissen.

In de kadernota 2018 is voor het eerst een perspectief van de begroting gepresenteerd dat verder ging dan de vier jaar van de meerjarenbegroting. Dat perspectief is in 2020 geactualiseerd in de nota Duurzaam Financieel Evenwicht. Deze analyse is een actualisatie hiervan.

Het is belangrijk om voor ogen te houden dat in dit stuk een groot aantal aannames is gedaan, gebaseerd op de kennis die op het moment van opstellen (voorjaar 2026) voorhanden was. Latere ontwikkelingen zijn niet meegenomen. En hoe verder we vooruitkijken, hoe onzekerder de gepresenteerde cijfers logischerwijs worden. Echter, de verwachting is dat deze analyse de verwachte trend goed weergeeft en daarmee een zinvolle bijdrage kan leveren aan discussies in de raad. Allereerst in de vorm van een informatieve sessie. In de volgende fase zal ook worden ingegaan op mogelijke draaiknoppen en keuzes om de toekomstige financiële situatie te kunnen (bij)sturen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van deze nota geeft een overzicht van de algemene uitgangspunten die we hebben gehanteerd bij het opstellen van deze analyse. Welke ontwikkelingen hebben we wel en welke niet opgenomen? En welke keuzes en aannames hebben we gemaakt voor het verwerken in het perspectief.

Hoofdstuk 3 schetst het nieuwe perspectief met een korte toelichting daarop. Dit is feitelijk een samenvatting van de uitwerking in de daaropvolgende hoofdstukken. Ook wordt in hoofdstuk 3 teruggeblikt op de nota Duurzaam Financieel evenwicht uit 2020 en de verschillen tussen de huidige en vorige analyse.

Hoofdstuk 4 schetst de verwachte ontwikkeling van het aantal en de samenstelling van inwoners en woningen en de impact die dit heeft op de inkomsten.

Hoofdstuk 5 geeft een inhoudelijke toelichting op de ontwikkelingen die zijn verwerkt in het perspectief tot en met 2040. Ook worden hierin onderwerpen benoemd, waarvan we weten dat die gaan spelen, maar waarvan nog geen inschatting van de effecten op het perspectief kan worden gegeven.

Hoofdstuk 6 gaat in op de verwachte investeringen in de periode t/m 2040. Met een uitwerking van de gevolgen die deze investeringen hebben op de afschrijvings- en rentelasten. Anders dan de eerste hoofdstukken wordt hierin ook het effect op de jaren van het perspectief van de begroting 2026 aangegeven.

Hoofdstuk 7 gaat in op de reservepositie van de gemeente en wat het verwachte effect van voorgaande ontwikkelingen is op de stand en ontwikkeling hiervan.

Hoofdstuk 8 beschrijft concluderend de ontwikkeling van het financieel perspectief en beschrijft tevens de effecten van de ontwikkelingen op de kengetallen.

Hoofdstuk 9 benoemt kansen en risico's die effect kunnen hebben op het berekende perspectief en samengenomen de bandbreedte bepalen.

2   Uitgangspunten

2.1   Meerjarenperspectief van de begroting 2026

De basis voor de berekeningen is de meerjarenbegroting 2026-2029, zoals door de raad is vastgesteld. Voor de jaren 2030-2040 is uitgegaan van de baten en lasten van 2029, met een stijging ter hoogte van de stijging van het aantal inwoners. Vervolgens hebben we onderzocht welke grote mutaties op dit beeld er naar verwachting op de gemeente Nieuwegein afkomen.

2.2   Bestaand beleid

In dit document gaan we uit van bestaand beleid, en ontwikkelingen die we kunnen voorzien zoals de groei van het aantal inwoners en het aantal woningen. En het gegeven dat Nieuwegein een 'New town' is die voor een aanzienlijke vervangingsopgave staat. Er is dus nadrukkelijk geen rekening gehouden met nieuw beleid. Wel is rekening gehouden met groei van de stad, op basis van bestaande beleidskaders. Een belangrijk kader daarvoor is de toets of een nieuwe ontwikkeling te realiseren is met toepassing van de vijf kritische succesfactoren.

2.3   Belastingen en heffingen

Uitgangspunt is dat de belastingen (OZB, toeristenbelasting) niet stijgen, anders dan de reguliere indexering vanwege inflatie, en uitbreiding van het areaal.

Bij de heffingen (rioolheffing, afvalstoffenheffing) geldt het uitgangspunt dat deze kostendekkend zijn, en baten en lasten per saldo tegen elkaar wegvallen. Om die reden zijn de mutaties op baten en lasten t.o.v. de begroting 2026-2029 vooralsnog niet meegenomen in het DFE. Hogere (kapitaal)lasten kunnen echter wel leiden tot hogere heffingen voor inwoners en bedrijven.

2.4   Bevolkingsprognose november 2025

Voor de bevolkingsprognose is gebruik gemaakt van de gegevens uit de "Bevolkingsprognose 2025 t/m 2045 van de gemeente Nieuwegein" uit november 2025.

2.5   Septemercirculaire 2025 van het gemeentefonds

Uitgangspunt voor de berekende ontwikkeling van de algemene uitkering is de septemercirculaire 2025. De decemercirculaire 2025 leidt niet tot nieuwe inzichten.

3 Analyse op hoofdlijn: Financieel perspectief tot 2040

3.1 Opbouw van de analyse

Situatieschets

Nieuwegein staat als zogeheten "New town" voor een grote opgave: de stad klaarmaken voor de toekomst, en tegelijkertijd de winkel openhouden. Waar in een "normale" gemeente investeringen zich gelijkmatig verdelen over de tijd, staat Nieuwegein voor een periode van groot onderhoud en vervangingen van gebouwen en infrastructuur die in de jaren '70 en '80 zijn aangelegd. Dat is een forse opgave die zich vertaalt in de cijfers.

Daarnaast heeft Nieuwegein forse uitbreidingsplannen, nu vooral in City en Rijnhuizen en vanaf de jaren '30 met name in Groot Merwede. Dit leidt tot een verwachte groei van de bevolking die hoger is dan het landelijk gemiddelde. Dat heeft zijn weerslag op de uitgaven die de gemeente in de toekomst moet doen, maar ook op de hoogte van de inkomsten zoals de algemene uitkering die de gemeente ontvangt van het Rijk.

Een belangrijk deel van de gemeentelijke begroting wordt gevormd door uitgaven in het sociaal domein. Nieuwegein wil een sociale, leefbare stad zijn voor haar inwoners met goede (culturele) voorzieningen. Daarin heeft de gemeente een aantal belangrijke wettelijke taken zoals jeugdzorg, het verstrekken van bijstandsuitkeringen en hulpmiddelen vanuit de Wmo. Vanwege de bezuinigingsopgave die de afgelopen jaren voorlag, zijn er vanuit de gemeentelijke taskforce voorstellen voor bezuinigingen gedaan. De resultaten van deze door de raad goedgekeurde voorstellen zijn opgenomen in de onderliggende berekeningen.

De bouwstenen van de analyse

Om de financiële positie op (middel)lange termijn in te kunnen schatten zijn een aantal grotere onderdelen binnen de gemeentebegroting verder geanalyseerd. Dit is opgesplitst in de meer algemene ontwikkelingen zoals het gemeentefonds en de effecten van de groeiende stad, inhoudelijke ontwikkelingen zoals het beheer van de openbare ruimte en het sociaal domein, en de investeringsagenda die samenhangt met de grote vervangingsopgave in de stad.

Met behulp van aannames en inschattingen is de forse opgave die op verschillende fronten voor ons staat vertaald naar cijfers om inzicht te kunnen geven in de verwachte toekomstige financiële positie. Hierbij moet direct een kanttekening worden geplaatst vanwege de grote mate van onzekerheid, waardoor er een grote bandbreedte ontstaat waarbinnen het financieel perspectief zich – onder huidige uitgangspunten – zal ontwikkelen. Hierin wordt wel een duidelijke trend zichtbaar, welke een basis vormt voor enerzijds het inzicht en anderzijds het vervolgproces.

Het vervolgproces

Deze eerste analyse is de basis geweest voor een informatieve sessie met uw raad tijdens de avond voor de stad eind februari. Vervolgens hebben in maart de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden en is er een nieuwe raad geïnstalleerd. Ook is het voorstel om een moment te plannen met uw raad om het gesprek hierover te voeren.

Vervolgstep op deze analyse is een uitwerking van mogelijke draaiknoppen binnen de diverse bouwstenen. Op basis hiervan kunnen keuzes worden gemaakt en kan sturing plaatsvinden op de toekomstige financiële situatie. Dit proces zal verder vorm krijgen richting de begroting 2027-2030.

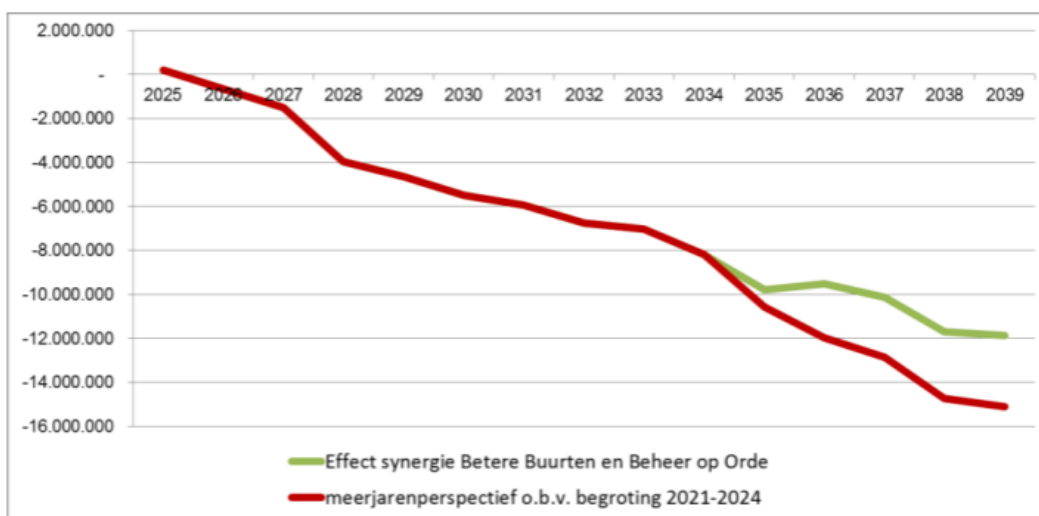
3.2 Terugblik op het voorafgaande

De voorliggende analyse duurzaam financieel evenwicht is een vervolg op een eerdere analyse. In de kadernota 2018 is voor het eerst een blik op de begroting gegeven die verder ging dan de gebruikelijke vier jaar. In 2020 is dat beeld geactualiseerd in de nota Duurzaam Financieel Evenwicht (raadsnummer 2020-401). Daarin stond hoe onze begrotingsruimte zich tot 2039 zou ontwikkelen.

Er zijn duidelijke verschillen met de nieuwe analyse, zowel qua aanpak als ontwikkeling van het perspectief. Onderstaand is in hoofdlijnen geschetst hoe het beeld er toen uit zag.

Kern Nota Duurzaam financieel evenwicht 2020

In 2020 gingen we ervan uit dat de jaarlijkse stijging in de algemene uitkering genoeg was om de prijs-, loon- en volume-effecten op te vangen. Dit was op basis van de toen geldende trap op-trap-af-systematiek. Daarom werd er indertijd geen rekening gehouden met indexering. Alles werd berekend op het prijsniveau van 2020. Visueel zag dit er toen met dat prijspeil als volgt uit:

Grofweg omrekenen naar het prijspeil van 2040 betekent een tekort van ongeveer € 22 tot € 28 miljoen aan het eind van de periode.

Het tekort liep vooral op door hogere kapitaallasten (rente en afschrijving) vanuit nieuwe investeringen. Destijds werd een stijging van € 10 miljoen (prijspeil 2020) verwacht, vooral door:

- Nieuwbouw onderhuishuisvesting: € 3,4 miljoen
- Uitvoer Beheer op orde: € 2,8 miljoen
- Aanpak Betere Buurten: € 2,5 miljoen

De stijging zou lager zijn door synergie-effecten als investeringen voor Betere buurten en Beheer op orde samengevoegd zouden worden. De reserves voor 'Beheer op orde' en Betere buurten waren in de loop van dat perspectief uitgeput. Daardoor zouden de lasten ineens zorgen voor een groot nadeel op het begrotingssaldo.

In de Nota van 2020 is een aantal onderwerpen niet meegenomen, omdat ze toen nog geen thema waren. Denk aan:

- Een verschil tussen de ontwikkeling van de algemene uitkering en de loon- en prijsontwikkeling waarmee de gemeente geconfronteerd wordt;
- De kostenontwikkeling op het gebied van jeugdzorg en WMO;
- Effect van de investeringsportefeuille op de liquiditeitsbehoefte en de rentelasten.

Ook was er nog geen beeld van de effecten van de grote woningbouwopgave en groei als gevolg daarvan voor Nieuwegein op de begroting.

Naast een actualisatie op het bestaande, zijn ook deze nieuwe onderdelen in voorliggende analyse meegenomen, waardoor er een volledig beeld ontstaat.

3.3 Ontwikkeling van het financieel perspectief naar 2040

Zoals al benoemd in de vorige nota DFE en beschreven in de situatieschets zijn de uitdagingen de aankomende jaren groot. Dit leidt er ook toe dat de financiële middelen onder druk komen te staan. Dit is al te zien in de latere jaren van het huidige meerjarenperspectief 2026-2029, maar loopt daarna door. In dat opzicht volgt de ontwikkeling van het financieel perspectief in deze analyse dezelfde trend als de nota DFE uit 2020. Hoewel de situatie op korte termijn minder negatief is door de doorgevoerde ombuigingen en tegemoetkomingen vanuit het Rijk is er in de jaren vanaf 2029 nog altijd sprake van een verwacht structureel begrotingstekort. Deze trend wordt veroorzaakt door ontwikkelingen op diverse onderdelen, dit is onderstaand kort weergegeven en wordt in de hierop volgende hoofdstukken in meer detail beschreven.

Algemene ontwikkelingen

Dit omvat ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben, zoals de loon- en prijsindexatie en de ontwikkeling van het gemeentefonds. Daarnaast verwachten we dat de stad in de komende jaren snel zal groeien qua woningaantallen en inwoners, wat meer inkomsten met zich meebrengt, maar waar ook kosten tegenover staan.

Door de gewijzigde financieringssystematiek vanuit het Rijk, waarbij de groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP), ontstaat er in veel gevallen een verschil tussen de prijsstijgingen en de mate waarin daarvoor wordt gecompenseerd door het Rijk. Op basis van langjarige reeksen van het Centraal Planbureau (CPB) is de inschatting dat de loon- en prijsontwikkeling hoger zal zijn dan de groei van het BBP. Afgezet tegen de huidige meerjarenbegroting levert dit een oplopend nadeel op, doordat de inkomstenstijging onvoldoende is om de bestaande budgetten op reëel prijsniveau te kunnen houden.

De verwachte groei van het aantal inwoners en woningen is gebaseerd op de meest recente bevolkingsprognose. Deze laat in de komende 15 jaar een totale stijging zien van meer dan 20% op beide onderdelen. Dit betekent dat de inkomsten uit het gemeentefonds en de onroerendzaakbelasting (OZB) zullen stijgen. Parallel daaraan zullen ook de uitgaven stijgen, zowel om de groei mogelijk te kunnen maken, als om deze nieuwe inwoners hetzelfde voorzieningenniveau te kunnen bieden als op dit moment het geval is. Vanuit bestaande uitgangspunten rondom 'De stad groeit mee' zijn de stijgende inkomsten en uitgaven aan elkaar gelijkgesteld.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Hierbij gaat het om de ontwikkelingen binnen de beleidsterreinen. Met name de uitgaven binnen het sociaal domein en de beheerlasten in de openbare ruimte vormen twee bouwstenen met grote impact op deze analyse.

Voor de financiële doorkijk op het gebied van het sociaal domein is de verwachting dat de kosten in de periode 2026-2032 dalen ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting. Dit hangt samen met de zichtbare trendbreuk in 2025, waarbij de forse stijgingen van met name de jeugdzorg in voorgaande jaren zijn afgevlakt. Als gevolg van de demografische ontwikkelingen lopen de kosten in de jaren daarna verder op. Wat betreft het beheer van de openbare ruimte is op basis van aannames een inschatting gemaakt van de kostenstijging die samenhangt met het op orde houden van deze voorzieningen als het gaat om een groter areaal en een intensiever gebruik door de stijging van het aantal inwoners.

Investerings

Evenals in de voorgaande Nota DFE is ook in deze analyse nadrukkelijk gekeken naar de bestaande en toekomstige investeringsportefeuille. De uitdagingen op het gebied van onderwijshuisvesting en investeringen in de openbare ruimte blijven groot en komen steeds dichterbij. Daarnaast heeft ook de gebiedsontwikkeling Groot Merwede impact, onder andere op het gebied van aanvullend benodigde maatschappelijke voorzieningen en op de totale financieringsbehoefte.

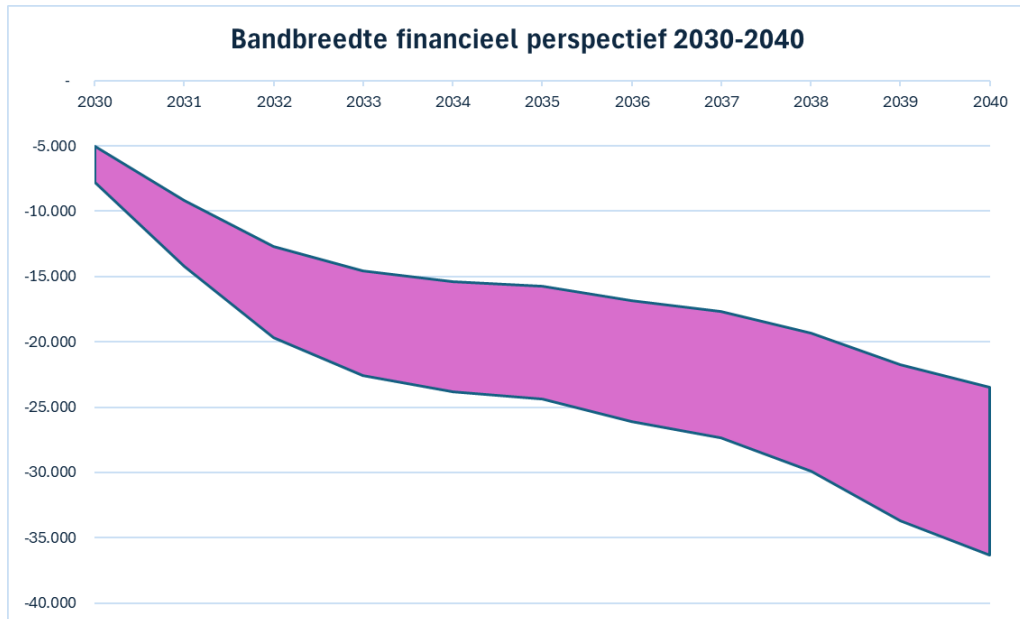
Zoals te zien in de meest recente P&C documenten en de meerjareninvesteringsplanning 2026 is de bestaande investeringsportefeuille groot. Na 2029 groeit deze nog verder als gevolg van benodigde investeringen op het gebied van (maatschappelijk) vastgoed en in de openbare ruimte.

Gevolg van deze grote investeringsopgave op korte en middellange termijn is een grote kapitaalbehoefte. Hiervoor zal het noodzakelijk zijn om nieuwe leningen aan te

gaan, en met de verwachte ontwikkeling van de rentestand zal dit een grote extra last met zich meebrengen.

Financieel perspectief vanaf 2030

De beschreven ontwikkelingen en uitdagingen leiden tot een dalende trend na 2029. Dit is in onderstaande grafiek weergegeven.

Zoals te zien ontstaat er in 2040 een negatief perspectief binnen een geschatte bandbreedte van € 23 miljoen tot € 36 miljoen. Er is gekozen voor deze weergave vanwege de grote onzekerheid, die zeker in latere jaren verder toeneemt.

Deze bandbreedte volgt uit de verwachte financiële effecten en gehanteerde aannames met betrekking tot de beschreven ontwikkelingen. De neerwaartse trend van het verwachte begrotingssaldo is duidelijk zichtbaar. Hoe het begrotingssaldo precies zal uitpakken hangt ook samen met nog te maken (tussentijdse) keuzes.

Onderwerp	Effect
Grote investeringen	€ 9 - 12 miljoen hogere lasten
Rentelasten	€ 11 - 19 miljoen hogere lasten
Loon- en prijsstijgingen t.o.v. gemeentefonds	€ 3 - 5 miljoen nadelig effect
Effecten groei van de stad:	Per saldo nul
- Hogere inkomsten	€ 33 - 41 miljoen hogere inkomsten
- Nieuwe voorzieningen	€ 6 - 8 miljoen hogere lasten
- Uitgaven sociaal domein	€ 3 - 5 miljoen hogere lasten
- Beheer openbare ruimte	€ 6 - 8 miljoen hogere lasten
- Beschikbaar voor andere meerkosten groei	€ 18 - 20 miljoen hogere lasten

In bovenstaande tabel is de opbouw van de bandbreedte geschetst in 2040. Hierbij zijn de grootste ontwikkelingen benoemd die de financiële positie beïnvloeden en welk effect deze naar verwachting zullen hebben. In de volgende paragraaf, maar ook in hoofdstuk 9, zijn onzekerheden beschreven die bepalen in welke mate het richting de onderkant of bovenkant van deze bandbreedte zal gaan.

In deze analyse is een doorrekening gemaakt op basis van bestaand beleid, met als peildatum 1 februari 2026. Hierbij zijn nog geen zogenaamde draaiknoppen beschreven of gekwantificeerd die kunnen leiden tot het ombuigen van dit negatieve langetermijnperspectief naar een nieuw evenwicht.

3.4 Voorbehouden en onzekerheden

Het geschetste perspectief is opgebouwd vanuit aannames en inschattingen waarbij in eerste instantie uit is gegaan van de meest aannemelijke lijn op dit moment. Dit leidt tot een substantieel negatief begrotingsaldo, zeker op langere termijn. De trend is helder. Zoals bovenstaand al benoemd en ook geïllustreerd is nog niet te zeggen wat de precieze hoogte zal zijn. Ongeacht toekomstige keuzes en maatregelen zijn er een aantal factoren die de ontwikkeling van het begrotingsaldo kunnen beïnvloeden; wanneer deze zich anders ontwikkelen dan de ingeschatte lijn binnen deze analyse dan kan dat grote effecten hebben op het perspectief. Met als gevolg een positieve of negatieve verschuiving van het perspectief binnen de bandbreedte. Onderstaand is een aantal van deze factoren beschreven.

BBP-, Loon- en prijsontwikkelingen

De jaarlijkse indexatie en ontwikkeling van het gemeentefonds is afhankelijk van de procentuele veranderingen op het gebied van het BBP, de loonvoet sector overheid en de prijsindex. Hoewel het gaat om percentages van 2% tot 4% per jaar hebben deze een groot effect op het totaal, omdat deze over het merendeel van de begroting moeten worden toegepast. Een jaarlijkse afwijking van een half procentpunt heeft grote voor- of nadelige gevolgen.

Groei van stad

De bevolkingsprognose maakt inzichtelijk wat de verwachte groei van het aantal inwoners en het aantal woningen in de komende jaren is. Dit is op basis van de meest recente inzichten, maar kan bijvoorbeeld als gevolg van een vertraging in de woningbouw door de netcongestie nog sterk afwijken. Als dat zich voordoet dan heeft dat effecten voor de aanvullende inkomsten en uitgaven die gepaard gaan met een groeiende stad.

Daarnaast veronderstellen we nu dat de extra inkomsten gelijk staan aan de uitgaven die nodig zijn om het voorzieningenniveau op peil te houden. In de praktijk kan dit mee- of tegenvallen.

Rijksbeleid en -middelen

Veranderingen in de financiering vanuit het Rijk naar gemeenten via het gemeentefonds en/of subsidies kan een grote impact hebben op het financieel perspectief. Hierbij kan worden gedacht aan aanvullende subsidiemiddelen voor

specifieke doeleinden of voor compensatie van meerkosten in de jeugdzorg, maar ook in negatieve zin als het Rijk kort op het gemeentefonds.

Sociaal domein

De afgelopen jaren zijn de kosten binnen het sociaal domein enorm gestegen. In 2025 constateren we voor het eerst een trendbreuk (verbetering) op die stijging. Hierbij veronderstellen we op dit moment dat deze structureel is en verder doorzet, wat de stijging van de kosten beperkt ten opzichte van de huidige begroting. Ook hier is sprake van een grote mate van onzekerheid, zeker op langere termijn.

Rentestand

De rentestand is op dit moment hoger dan die in de afgelopen jaren is geweest. Hier wordt bovendien een oplopende trend verwacht en daar is ook rekening mee gehouden in de cijfers. Het is echter niet mogelijk om nu te voorspellen wat de rentestand, zeker op langere termijn, zal doen. Dit is afhankelijk van vele externe factoren en tegelijkertijd wel van grote invloed op het financieel perspectief.

Investeringsopgave: uitvoeringsplanning en -capaciteit

De investeringsopgave is enorm en blijft dat ook in de nabije toekomst. Tegelijkertijd zien we ook dat het niet altijd lukt om investeringen (volledig) te doen in de oorspronkelijk geplande jaren. Bijvoorbeeld vanwege een gebrek aan uitvoeringscapaciteit, of omdat een vervangingsinvestering toch nog even kan wachten. Hoewel dit vaak niet wenselijk is vanuit de noodzaak en wensen in de stad, levert deze vertraging mogelijk ook financiële ruimte op.

4 Groei van de stad – ontwikkeling aantal inwoners en woningen

4.1 De groei tot 2040

De verkenning van de ontwikkeling van Nieuwegein tot 2040 en de financiële vertaling daarvan in de algemene uitkering hebben we gesplitst in twee groeicomponenten – de autonome groei en de aanvullende groei. Dit is vergelijkbaar met de systematiek die we de afgelopen jaren hebben gehanteerd voor de meerjarenbegroting en het bepalen van de middelen voor 'De stad groeit mee'.

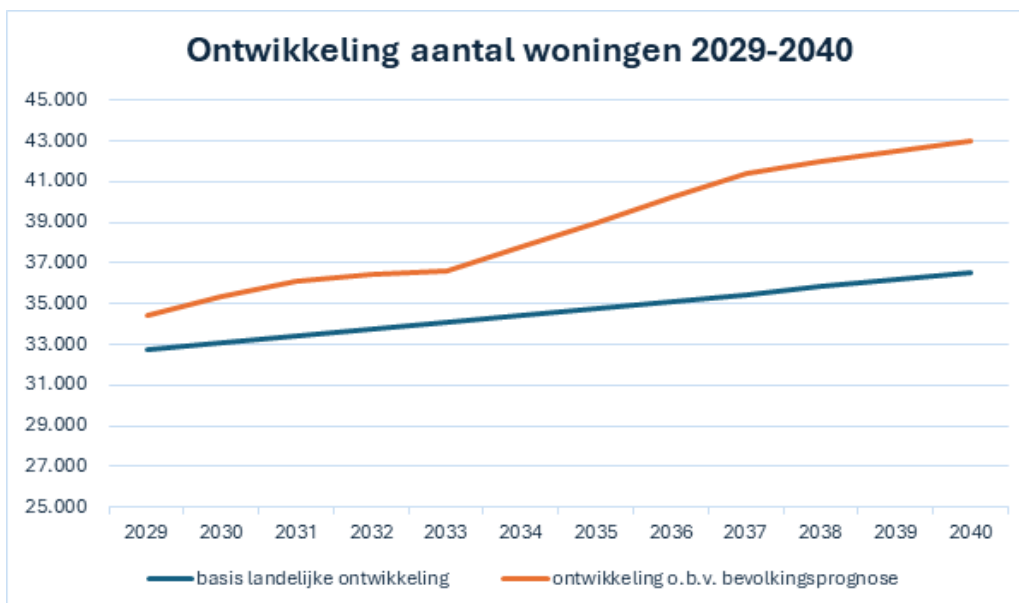
De autonome groei vormt de basis en betreft de ontwikkeling van Nieuwegein en de algemene uitkering op basis van de verwachte landelijke ontwikkeling, die het ministerie van BZK gebruikt om de ontwikkeling van het gemeentefonds te bepalen. Daarbij raamt het ministerie deze ontwikkelingen alleen voor de eerste vijf jaar. Wij hebben als aanname de gemiddelde ontwikkeling voor de jaren 2026-2030 doorgetrokken tot en met 2040.

De tweede component is de ontwikkeling van Nieuwegein en de algemene uitkering op basis van de meest recente bevolkingsprognose van team Onderzoek voor Nieuwegein (november 2025). Hierin wordt rekening gehouden met de nieuwbouw in City, Rijnhuizen en in de jaren na 2030 ook in Groot Merwede. In deze analyse stijgen de maatstaven voor de algemene uitkering veel harder dan het landelijk gemiddelde. De hierin geschetste ontwikkeling is gebaseerd op de verwachte woningbouwproductie en de demografische ontwikkeling, waarbij voor de financiële doorrekening een conservatieve aanname is gehanteerd.

Het verschil tussen deze ontwikkelingen levert inzicht in de financiële ruimte die kan ontstaan voor 'de stad groeit mee', bedoeld om het voorzieningenniveau op peil te kunnen houden als de stad sneller groeit dan de landelijke trend. Hiermee wordt bovendien voorkomen dat deze inkomsten wegvloeien in de reguliere begroting zonder dat invulling gegeven kan worden aan de opgave voortkomend uit groei.

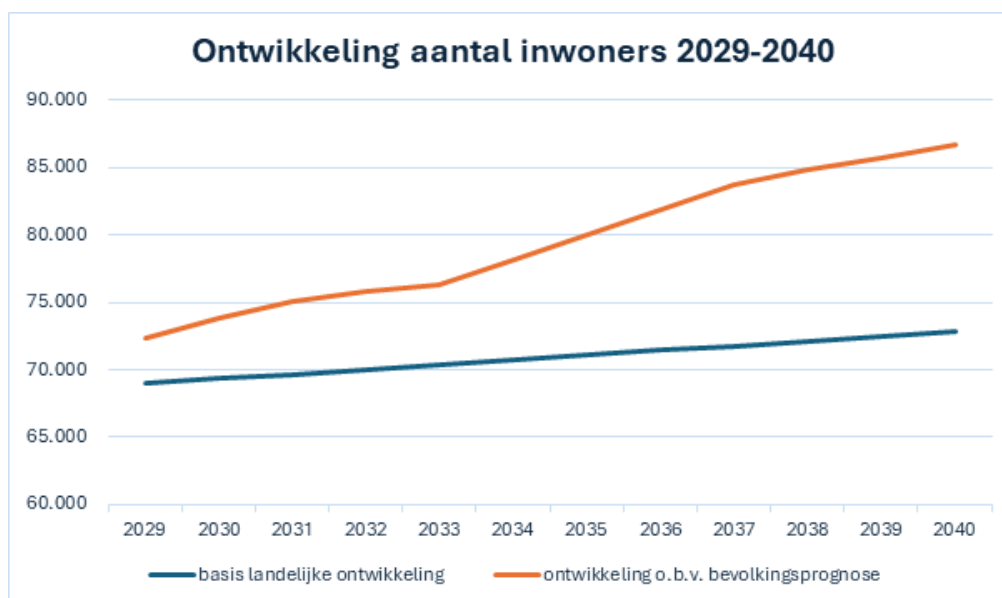
In onderstaande paragrafen is voor een aantal grotere onderwerpen de trend vanaf 2029 weergegeven die volgt uit de verwachte ontwikkeling van de stad. Zowel op basis van de landelijk gemiddelde trend (blauw) als volgend uit de bevolkingsprognose voor Nieuwegein (oranje). Deze onderwerpen zijn uitgelicht omdat het enerzijds de ontwikkeling van de stad illustreert, maar ook omdat dit belangrijke beïnvloedende factoren zijn voor de diverse maatstaven die de hoogte van de algemene uitkering bepalen.

4.1.1 Ontwikkeling aantal woningen

De bevolkingsprognose laat in de periode van 2029 tot 2040 een toename van het aantal woningen zien van ongeveer 25% tot ruim 43.000 aan het eind van de periode (oranje). Dit is aanzienlijk hoger dan de landelijke ontwikkeling van ongeveer 11%, wat voor Nieuwegein uitkomt op 36.500 woningen in 2040 (blauw).

4.1.2 Ontwikkeling aantal inwoners

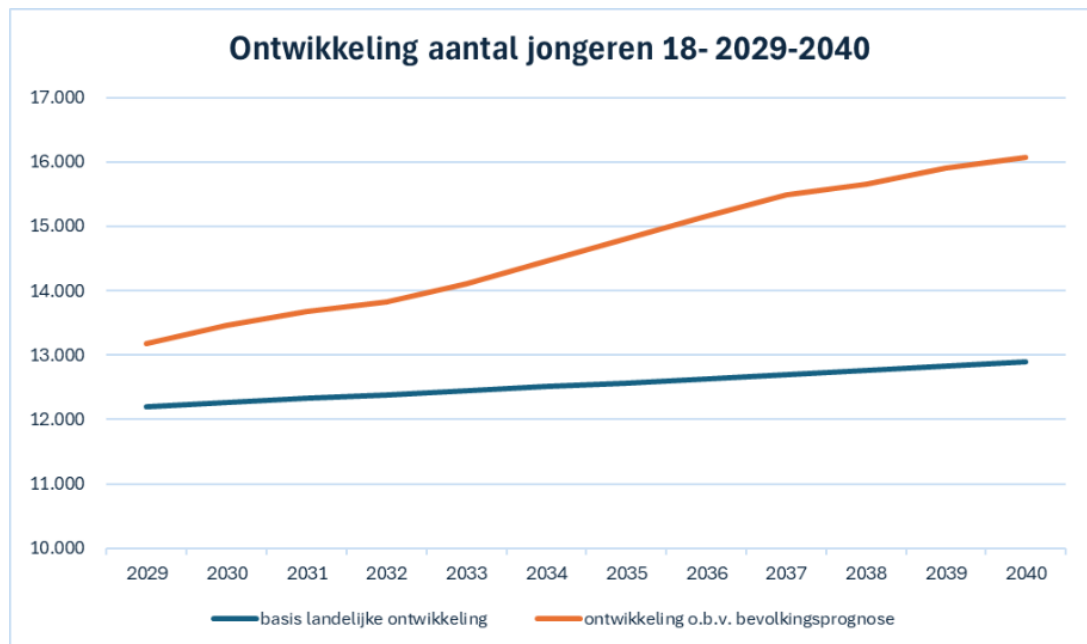

De verwachting is dat de gemiddelde woningbezetting iets afneemt. Dit is beperkt, waardoor de ontwikkeling van het aantal inwoners globaal dezelfde lijn laat zien als het aantal woningen. De bevolkingsprognose laat vanaf 2029 een toename zien

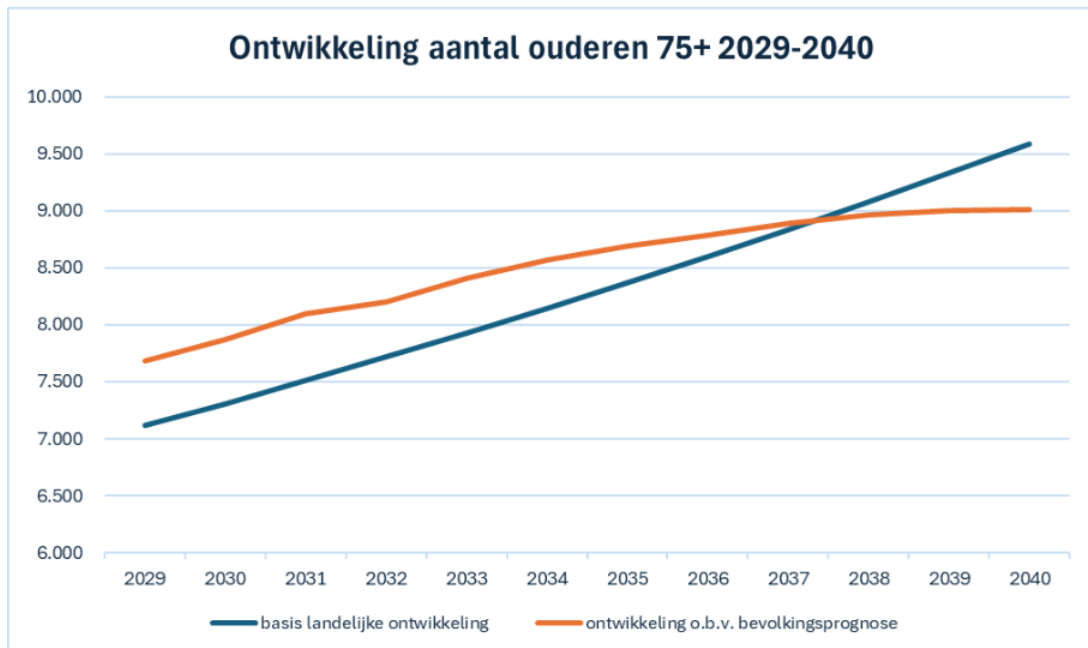
van in totaliteit 20% tot bijna 86.700 inwoners in 2040. De landelijke prognose gaat uit van een grotere daling van de woningbezetting, waardoor hier het aantal inwoners beperkt stijgt met 0,5% per jaar (ca. 6% in totaal tot en met 2040) naar bijna 72.900.

4.1.3 Ontwikkeling bevolkingssamenstelling

De samenstelling van de bevolking in de stad verandert ook wanneer een vergelijking wordt gemaakt tussen de autonome groei en de groei waarbij de bevolkingsprognose als uitgangspunt wordt genomen.

Het aantal jongeren stijgt volgens de bevolkingsprognose in de periode tot en met 2040 met 22%. Dan worden er bijna 2.900 meer jongeren verwacht dan nu. Dat is aanzienlijk meer dan de 6% op basis van de landelijke ontwikkeling.

De bevolkingsprognose laat een bijzonder effect zien bij de ontwikkeling van het aantal ouderen in de komende jaren. Dit neemt in de eerste jaren nog fors toe. Daarna vlt de groei af. Uiteindelijk komt het aantal ouderen in 2040 naar verwachting ongeveer 17% hoger uit op ruim 9.000. Bij de landelijke ontwikkeling hebben we de groei voor alle jaren gelijk verondersteld. In dat geval zou het aantal ouderen toenemen tot ongeveer 9.500.

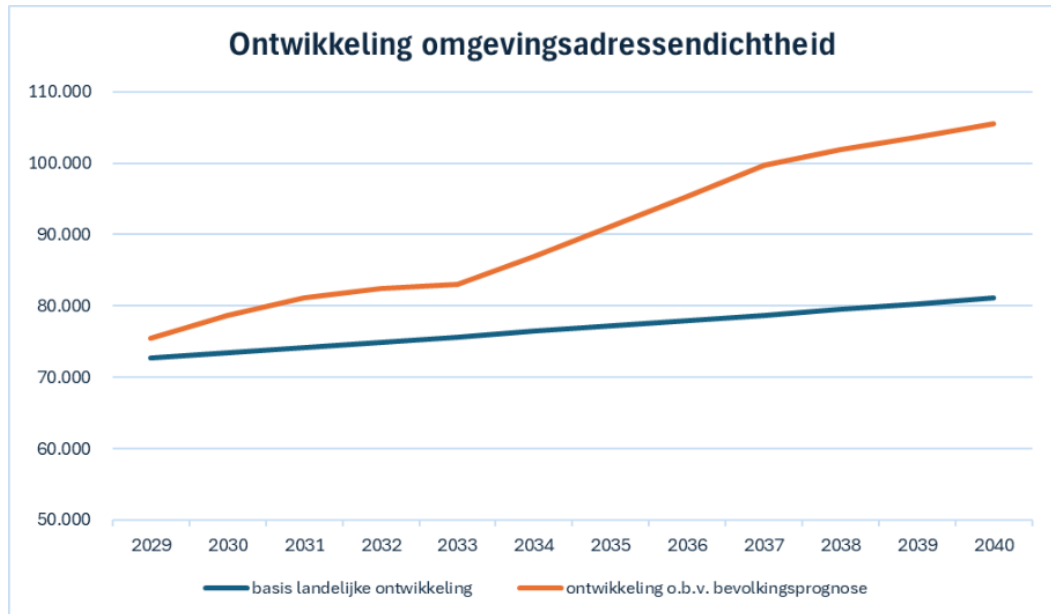
4.1.4 Overige verwachte ontwikkelingen

Bovenstaande ontwikkelingen zijn rechtstreeks ontleend aan gegevens uit de bevolkingsprognose. Deze worden op verschillende manieren als maatstaf gebruikt voor de berekening van de hoogte van de algemene uitkering. Daarnaast zijn er maatstaven die indirect samenhangen met de ontwikkeling van de bevolking, dan wel het aantal woningen. Om deze in te schatten is de aanname gebruikt dat de ontwikkeling gelijk is aan de ontwikkeling van de bevolking als geheel of van de betreffende bevolkingsgroep.

Voorbeeld hiervan is het aantal bijstandsgerechtigden. Dat is vooral afhankelijk van de conjuncturele ontwikkeling. Die is niet te voorspellen. De woningbouwprogrammering kan ook invloed hebben als wordt gekozen voor een groter aandeel sociale woningbouw. Voor deze analyse is verondersteld dat de programmering geen effect zal hebben. Om die reden is voor deze maatstaf rekening gehouden met een gelijkblijvend aandeel van de bevolking. Ook bij de raming van de lasten wordt hetzelfde uitgangspunt gehanteerd, waardoor dit per saldo geen of een beperkt effect heeft op het perspectief.

Een belangrijke ontwikkeling is de dichtheid van de bebouwing. Hiervoor is met de omgevingsadressendichtheid een maatstaf opgenomen in de algemene uitkering. Deze maatstaf (die het aantal adressen meet binnen een straal van 1 kilometer rond

elk adres) is ingewikkeld om te berekenen. Hiervoor is een inschatting gemaakt op basis van de woningbouwprognose en de verwachte toename van het bebouwde oppervlak. Ten opzichte van jaarlijks 1% groei uit de landelijke raming ontstaat dan het volgende beeld:

In de kostengeoriënteerde opzet van het gemeentefonds wordt deze maatstaf gebruikt voor kosten die samenhangen met een grotere dichtheid van de bebouwing. Dit betreft met name kosten voor onderhoud van de openbaar ruimte en in mindere mate openbare orde en veiligheid.

4.2 Uitgangspunten algemene financiële ontwikkeling tot 2040

In dit hoofdstuk is uiteengezet hoe de verwachte ontwikkeling van de stad en de economie effect hebben op de financiële positie van de gemeente. Hierbij is gekeken naar de inkomsten vanuit de algemene uitkering, maar ook de overige baten en lasten binnen de begroting.

De algemene uitkering is de grootste inkomstenbron van de gemeente. Deze komt vanuit het Rijk en de middelen die zij beschikbaar stellen via het gemeentefonds. Deze middelen zijn er om te kunnen voorzien in de (wettelijke) taken die een gemeente uitvoert en zijn in beginsel vrij besteedbaar. De verdeelsleutel van het totale gemeentefonds over de Nederlandse gemeenten is gebaseerd op een aantal maatstaven verspreid over diverse beleidsdomeinen. In het voorgaande hoofdstuk zijn er daar al verschillende van benoemd.

De omvang van het totale gemeentefonds, en daarmee de hoogte van de algemene uitkering, groeit mee met de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (BBP) op het gebied van prijs en volume, en kan ook wijzigen als gevolg van aanpassingen in het Rijksbeleid.

De budgetten die beschikbaar zijn om de taken en ambities te realiseren zijn ook onderhevig aan deze economische ontwikkeling. Bovendien leidt de groei van de stad ook tot grotere (financiële) opgaven om het voorzieningenniveau op peil te houden voor alle inwoners.

4.2.1 Werkwijze en aannames

Ontwikkeling algemene uitkering

Maatstafontwikkeling

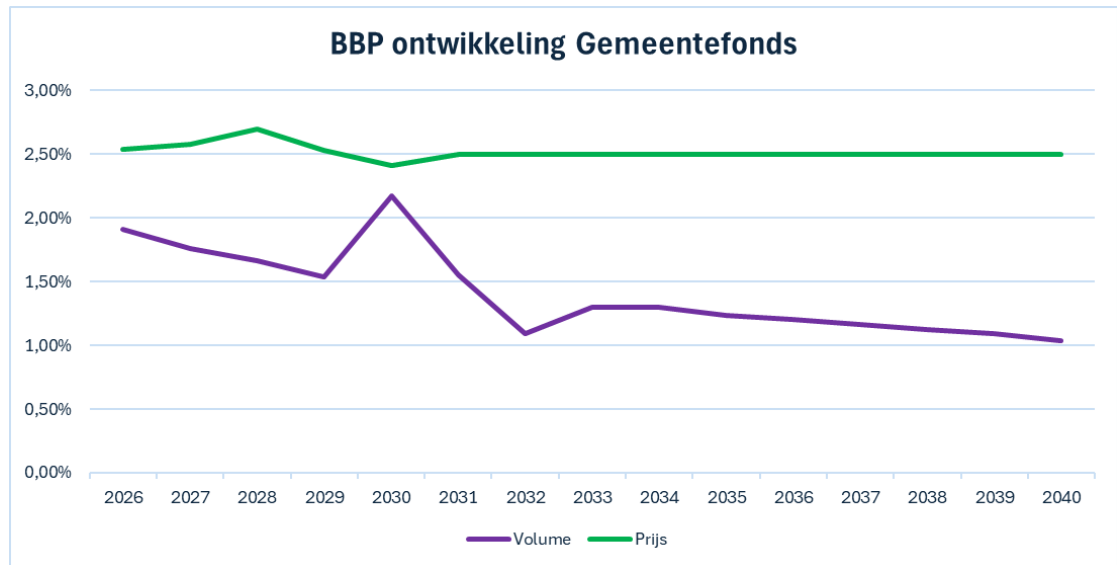
Om een doorkijk te kunnen geven van de ontwikkeling van de algemene uitkering zijn de diverse maatstaven en ontwikkeling daarvan als basis genomen. Per maatstaf is gekeken wat de verwachte jaarlijkse ontwikkeling is – enerzijds op basis van de gebruikte gegevens door BZK en anderzijds op basis van de actuele bevolkingsprognose (het conservatieve scenario). Dit volgt de uiteenzetting van de ontwikkelingen zoals beschreven in het vorige hoofdstuk. Ter illustratie laten de nieuwe maatstafwaarden tussen 2029 en 2040 bijvoorbeeld zien dat het inwonertal naar verwachting groeit naar ongeveer 74.000 in 2040 (BZK) of zelfs 86.000 op basis van de bevolkingsprognose.

Aan deze en de overige maatstaven binnen het gemeentefonds is een bedrag gekoppeld. Een vermenigvuldiging van waarde en bedrag leidt tot de verwachte uitkeringshoogte per maatstaf. Op deze wijze is gepoogd een globale inschatting te maken van de ontwikkeling binnen onze gemeente en welk effect deze heeft op de algemene uitkering. Hierbij zijn de bedragen per maatstaf gelijk verondersteld. Een aantal specifieke maatstaven, zoals omgevingsadressendichtheid, huishoudens met lage inkomens, of de centrumfunctie zijn moeilijk te schatten, maar kunnen wel grote impact hebben op de hoogte van de algemene uitkering. Hierbij is aangesloten bij de verwachte landelijke ontwikkeling (BZK) en/of een beredeneerde inschatting gemaakt in combinatie met andere ontwikkelingen.

Uitkeringsfactor en BBP-ontwikkeling

Een andere belangrijke inschatting op dit onderdeel betreft de uitkeringsfactor. Dit is een soort indexgetal dat meestijgt met de ontwikkeling van het totale gemeentefonds, op basis van de BBP-ontwikkeling. De totale waarde van de bedragen per maatstaf wordt vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor om te komen tot de hoogte van de algemene uitkering.

Om deze te bepalen is gekeken naar de verwachte BBP-ontwikkeling in de aankomende jaren. Wij hebben ons gebaseerd op de uitgangspunten die het Rijk hanteert voor de komende jaren, op de middellange termijnanalyse van het CPB en op de analyse van De Nederlandse Bank. De aannames die hieruit volgen zijn een verwachte BBP-prijsontwikkeling die jaarlijks rond de 2,5% ligt. Deze hebben we vanaf 2031 stabiel verondersteld. De volumeontwikkeling (groei van de economie) loopt af van 1,3% stijging per jaar tussen 2027 en 2030 naar 0,9% vanaf 2038. Deze verwachte afvlakking hangt samen met onder andere een beperkte groei van de beroepsbevolking, die ook niet wordt gecompenseerd door hogere groei van de arbeidsproductiviteit (DNB, 2025).

Zoals in bovenstaande grafiek te zien, leidt de lagere volumeontwikkeling niet direct tot een kleinere groei van het gemeentefonds, omdat gebruik wordt gemaakt van een 8-jaarsgemiddelde (t-9 t/m t-2). In de periode 2018 tot en met 2025 was de jaarlijkse groei gemiddeld 1,8% met een aantal positieve en negatieve uitschieters in de jaren waar de coronapandemie plaatsvond. Deze uitschieters zorgen er ook voor dat er in 2030 naar verwachting een grote groei is – het jaar 2020 met volumedaling van 3,9% valt dan weg in de bepaling van het 8-jaarsgemiddelde. In de jaren daarna daalt de verwachte volumegroei van het gemeentefonds steeds verder richting de 1%.

Niet verwerkte onderwerpen gemeentefonds

Onderwerpen die niet zijn betrokken in deze doorkijk zijn onder andere de ingroei naar een nieuwe verdeelsystematiek van de algemene uitkering. Het doorzetten hiervan zou tot een negatief effect kunnen leiden. In het verlengde daarvan zijn nieuwe maatregelen op dit gebied of andere wijzigingen in het Rijksbeleid met betrekking tot het gemeentefonds en de verdeling daarvan buiten beschouwing gelaten. Het is onmogelijk om deze te voorspellen, laat staan cijfermatig te vertalen. Wel vormt dit een belangrijk risico op korte- en middellange termijn.

Autonome ontwikkeling baten en lasten

Budgetten onderhevig aan inflatie

Jaarlijks worden budgetten verhoogd om deze mee te laten groeien met de (verwachte) indexatie. Hierdoor behouden deze de bestaande koopkracht en is het mogelijk om terugkerende activiteiten op hetzelfde niveau uit te blijven voeren. Tegelijkertijd stijgen ook inkomsten doordat tarieven en belastingen in de huidige uitgangspunten met het inflatiepercentage worden verhoogd. Dit in tegenstelling tot de groei van de algemene uitkering, die niet is gekoppeld aan de loon- en prijsontwikkeling, maar aan de ontwikkeling van het BBP. Deze is daarom afzonderlijk geanalyseerd.

Dit geldt niet voor alle budgetten; immers is een gedeelte incidenteel van aard, is er bij sommige onderdelen sprake van gelijke inkomsten aan de uitgaven, en zijn bijvoorbeeld de kapitaallasten een afgeleide van de totale investeringsplanning. Voor de financiële doorkijk naar 2040 is daarom een grove inschatting gemaakt van de te indexerende budgetten tegen huidige omvang/prijspeil (MJB 2026-2029). Het gaat daarbij om de volgende bedragen:

Kostensoort	Omvang budgetten
Loonkosten	€ 50.000.000
Sociaal domein (jeugd/wmo)	€ 40.000.000
Verbonden partijen	€ 30.000.000
Verstrekke subsidies	€ 25.000.000
Overige budgetten	€ 55.000.000
Totale lasten	€ 200.000.000

Inkomsten (heffingen e.d.)	€ 60.000.000
-----------------------------------	---------------------

Hoogte van de volumegroei

Parallel aan de autonome groei op basis van de jaarlijkse indexatie, is het ook noodzakelijk om rekening te houden met volumegroei. Wanneer het aantal inwoners en woningen toeneemt, zullen ook de budgetten mee moeten groeien om dezelfde voorzieningen te kunnen blijven bieden. Om dit effect in te kunnen schatten sluiten we voor de autonome effecten aan bij de verwachte volumegroei zoals gehanteerd door BZK voor de maatstafontwikkeling. Dit komt neer op ongeveer 1% stijging per jaar.

Ook hier geldt dat niet alle budgetten evenredig mee moeten groeien met de volumestijging. Zaken als grondexploitaties en kapitaallasten zijn zodoende niet meegenomen, vergelijkbaar met de uitgangspunten bij de loon- en prijsontwikkeling is de omvang geschat op € 200 miljoen aan lasten en € 60 miljoen aan baten.

Hoogte van de loon- en prijsontwikkeling

Voor de meerjarige prijsontwikkelingen is gebruik gemaakt van de huidige uitgangspunten in de begroting, aangevuld met de inzichten uit het nieuwe middellange termijnperspectief zoals gepresenteerd door het Centraal Planbureau (CPB). Op basis daarvan is vanaf 2030 rekening gehouden met de volgende percentages voor de ontwikkeling van de loonvoet en de gemiddelde prijsstijging. Het percentage 'ontwikkeling tarieven' is het gemiddelde van deze twee en wordt gebruikt voor budgetten en tarieven waar zowel een personele als materiële component is.

Loonvoet sector overheid	4,2%
Gemiddelde prijsstijging	2,5%
Ontwikkeling tarieven	3,4%

NB: De stijging van de loonvoet betreft een landelijk gemiddelde voor de sector overheid. Hierin wordt rekening gehouden met de contractloonontwikkeling (de cao's), maar ook met autonome ontwikkelingen als toename in periodieken en aanpassingen in de functiewaardering.

Kanttekening

In voorliggende analyse zijn aannames gedaan over de ontwikkeling van de stad in de komende jaren en over macro-economische ontwikkelingen die een (groot) effect hebben op zowel de inkomsten als uitgaven van de gemeente. Dit zijn niet de enige factoren die invloed hebben op het meerjarenperspectief, maar wel de grootsten. Hierbij hebben we aansluiting gezocht bij het bestaand Rijksbeleid. Ook het gemeentelijk beleid wordt constant verondersteld, met uitzondering van effecten van groei van de gemeente.

4.3 Algemene financiële ontwikkeling

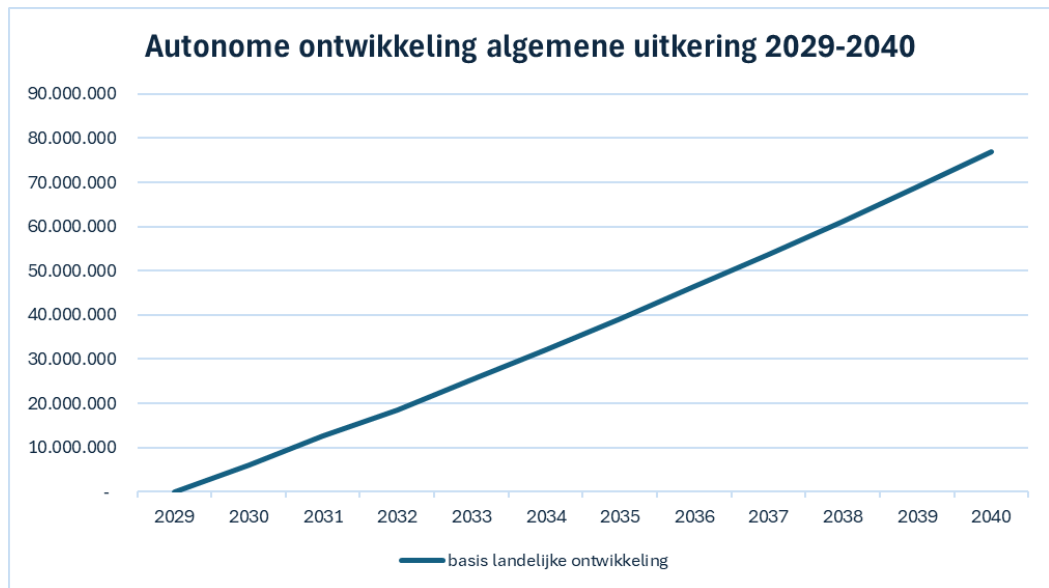
4.3.1 Autonome ontwikkelingen

Voor de verkenning van het financiële perspectief tot en met 2040 maken we in eerste instantie een berekening van de effecten van de autonome ontwikkelingen. Hieronder verstaan we in dit verband de situatie waarbij de gemeente groeit conform de gemiddelde landelijke ontwikkeling, zoals die wordt gebruikt voor de meerjarige raming van het gemeentefonds. In hoofdstuk 2 is die ontwikkeling aangegeven met de blauwe lijnen in de grafieken. Daarnaast wordt, zowel bij de baten als bij de lasten, rekening gehouden met de prijs-, loon- en volumeontwikkeling. Hierdoor ontstaat er een financieel perspectief tot en met 2040 zonder rekening te houden met een snellere groei van de stad. Dit vormt de basis waarmee we in de volgende paragraaf het verschil met het perspectief inclusief de verwachte groei op basis van de bevolkingsprognose kunnen berekenen.

Autonome ontwikkeling algemene uitkering

De algemene uitkering wordt berekend op basis van ruim 30 maatstaven die samenhangen met de fysieke en demografische opbouw van de gemeente. Voor dit onderdeel zijn deze doorgerekend op basis van de gemiddelde landelijke ontwikkeling van de maatstaven voor de periode tot en met 2040.

De hoogte van het gemeentefonds is in de huidige meerjarenbegroting € 150 mln. in 2026 oplopend tot € 165 mln. in 2029. Uitgaande van de verwachte BBP-ontwikkeling op het gebied van prijs en volume verwachten we dat dit in de komende jaren oploopt naar een hoogte van € 242 miljoen in 2040. Dat is in de periode van 2029 tot en met 2040 een toename van afgerond € 77 mln.

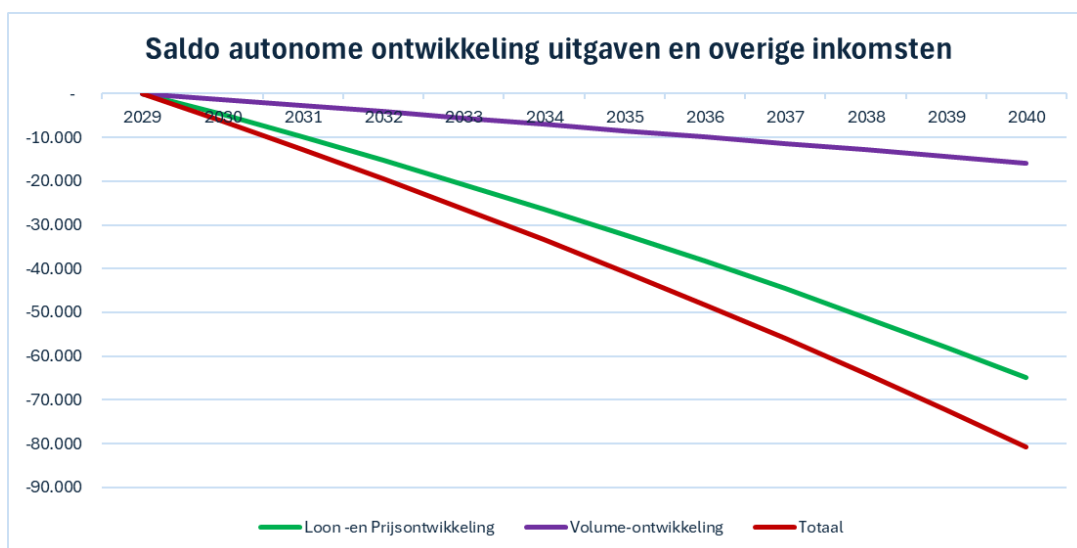

Autonome ontwikkeling uitgaven en overige inkomsten

Een groot aantal uitgaven en inkomsten in de begroting wordt jaarlijks geïndexeerd voor loon- en/of prijsstijgingen om zo de koopkracht van de budgetten op peil te houden. Voor de berekening van de benodigde omvang hiervan zijn de uitgangspunten gebruikt zoals in hoofdstuk 2 aangegeven.

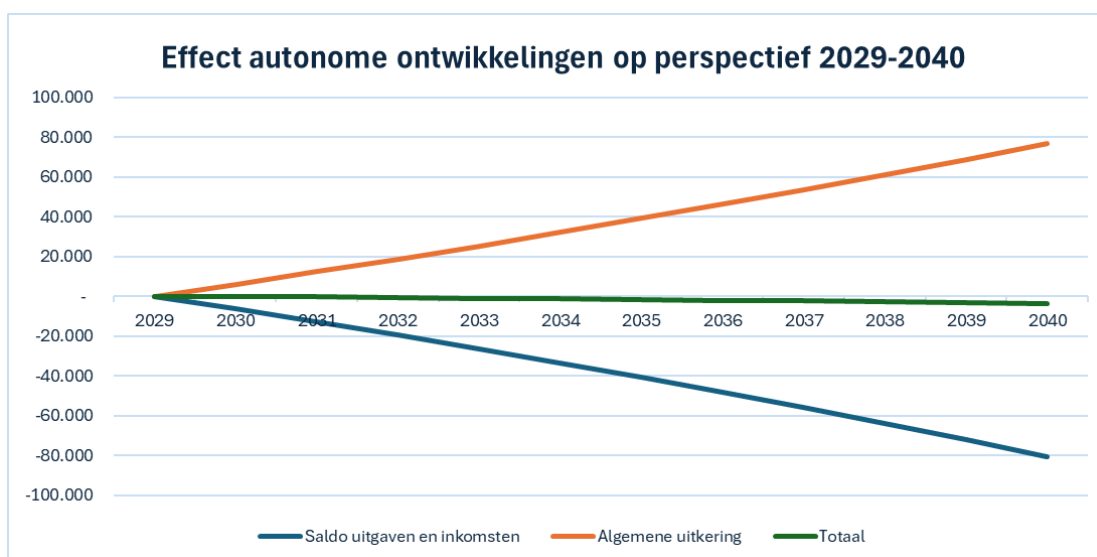
Parallel aan de autonome groei op basis van de jaarlijkse indexatie, is het ook noodzakelijk om rekening te houden met volumegroei. Wanneer het aantal inwoners en woningen toeneemt, zullen ook de budgetten mee moeten groeien om dezelfde voorzieningen te kunnen blijven bieden. Om dit effect in te kunnen schatten sluiten we aan bij de verwachte volumegroei zoals gehanteerd door BZK voor de maatstafontwikkeling. Dit komt neer op ongeveer 1% stijging per jaar. Onderdelen die niet rechtstreeks gekoppeld zijn aan de volumeontwikkeling zoals kapitaallasten en grondexploitaties zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

Verwerking van de loon- en prijsontwikkeling in de budgetten en inkomsten leidt per saldo tot een aanvullende last in 2030 van € 5 mln. oplopend naar € 65 mln. in 2040. Voor de volumeontwikkeling gaat het in 2030 om € 1,4 miljoen. Dit loopt tot en met 2040 op naar een cumulatieve kostenstijging van € 16 miljoen. In totaal ontstaan er in 2040, ten opzichte van 2029, hogere lasten van € 81 mln. voor loon-, prijs- en volumeontwikkeling als uitgegaan wordt van de autonome ontwikkeling. Dat is weergegeven in onderstaande grafiek. Omdat deze bedragen beslag leggen op de begrotingsruimte zijn ze negatief weergegeven.

Effect autonome ontwikkelingen op financieel perspectief

Gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de stad en de autonome ontwikkeling van zowel gemeentefonds als de loon- en prijsontwikkeling is hierboven ingeschat wat de effecten zijn op de hoogte van de algemene uitkering en welke bedragen nodig zullen zijn om de indexatie op te kunnen vangen. Gecombineerd leidt dit tot de volgende ontwikkeling van het financieel perspectief tot en met 2040.

Te zien is dat de autonome ontwikkeling van het gemeentefonds en de benodigde ruimte voor indexatie en volumegroei dichtbij elkaar liggen. Wel blijkt dat de ontwikkeling van het gemeentefonds jaarlijks achterblijft bij de verwachte kostenontwikkeling. Dit hangt er mee samen dat de volumegroei van het gemeentefonds terugloopt en dat de percentages voor loon- en prijsstijging hoger liggen dan de BBP-index. Hierdoor kost het op een reëel prijspeil houden van de bestaande budgetten meer dan hiervoor beschikbaar wordt gesteld vanuit het gemeentefonds. Deze bevinding is in lijn met constatering die ook door de VNG zijn gedaan.

Hoewel de totaallijn door de schaal van deze grafiek dicht bij € 0 ligt, gaat het toch om een geschat nadelig effect dat oploopt tot bijna € 4 miljoen in 2040.

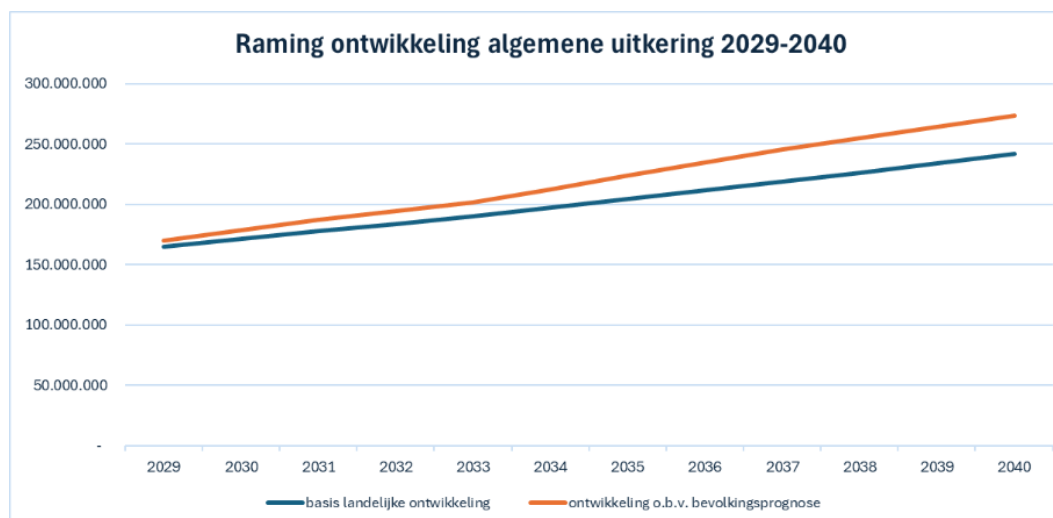
4.3.2 De stad groeit mee

Naast de groei van inkomsten en uitgaven op basis van de landelijke trends zien we ook dat de stad naar verwachting sneller zal groeien. Dit gaat gepaard met een toename van de inkomsten (algemene uitkering en OZB), maar ook met aanvullende kosten die voortkomen uit groei en nodig zijn om het voorzieningenniveau op peil te houden. In lijn met bestaande uitgangspunten voor 'de stad groeit mee' zijn aanvullende uitgaven verondersteld als zijnde gelijk aan de extra inkomsten.

Middelen 'De stad groeit mee' vanuit algemene uitkering

In onderstaande grafiek wordt de aanvullende ontwikkeling van de algemene uitkering uiteengezet; enerzijds op basis van de gemiddeld verwachte landelijke ontwikkeling (blauwe lijn) en anderzijds op basis van de meest recente bevolkings- en woningbouwprognose (oranje lijn). Dit correspondeert met de kleuren die in het vorige hoofdstuk zijn gebruikt om de verschillen op een aantal belangrijke maatstaven van de algemene uitkering aan te geven.

Op basis van de autonome ontwikkeling verwachten we dat de algemene uitkering groeit tot ongeveer € 242 mln. in 2040. Op basis van de bevolkingsprognose zou dit toenemen tot ruim € 273 mln. doordat de stad sneller groeit dan deze landelijke norm.

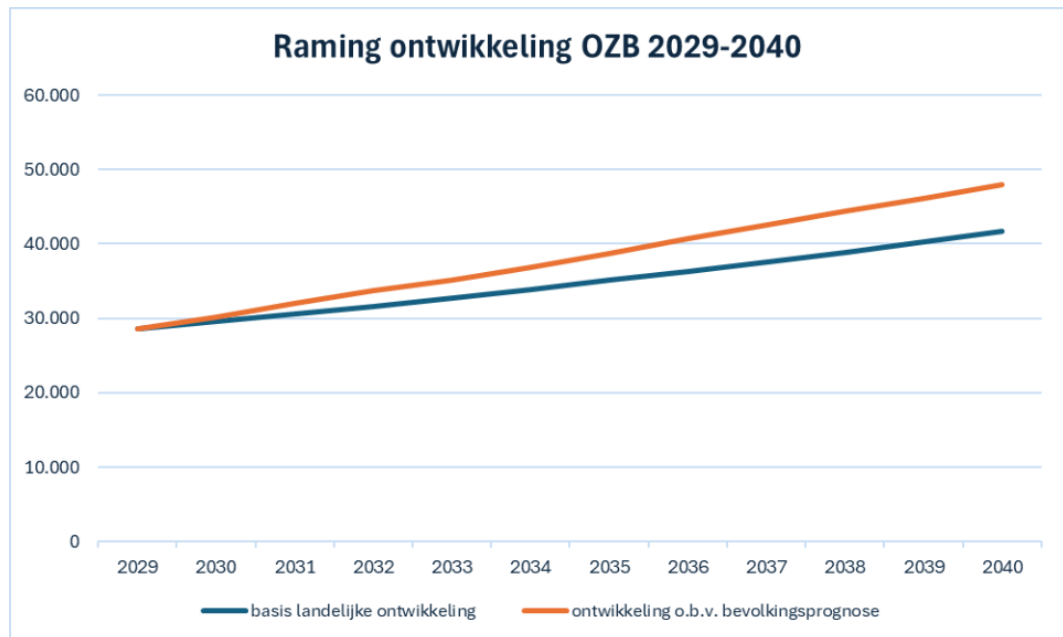

Middelen 'De stad groeit mee' vanuit onroerendezaakbelasting (OZB)

Bij de berekening van de opbrengsten van de OZB wordt gerekend met een jaarlijkse indexering van de opbrengst van 2,5%, gelijk aan het uitgangspunt voor de jaarlijkse prijsstijging.

Daarnaast wordt rekening gehouden met nieuwbouw van woningen conform de bevolkingsprognose. Hierbij wordt de gemiddelde woningwaarde als uitgangspunt genomen. Geen rekening wordt gehouden met waardeontwikkeling, omdat deze wordt gecorrigeerd op het tarief en daardoor niet leidt tot meeropbrengsten.

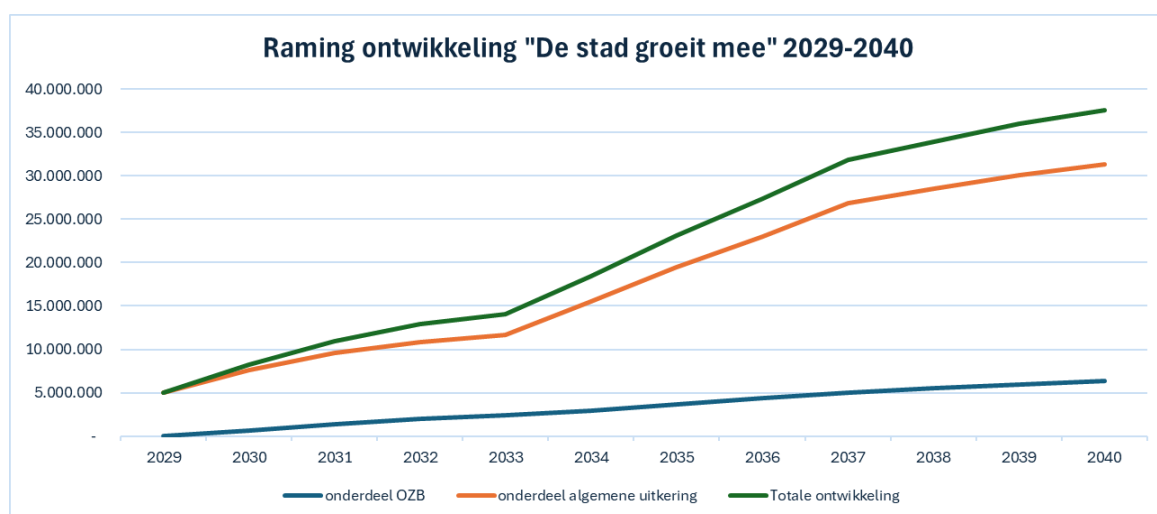
Bij de niet-woningen wordt rekening gehouden met nu bekende uitbreidingen en een percentage groei per jaar. Dit is een aanname omdat de toekomstige toename van niet woningen minder goed in te schatten is, ook omdat er mogelijk omvormingen van bedrijven naar woningen plaatsvinden en de ruimte voor uitbreiding in de stadsgrenzen beperkt is.

De uitgangspunten voor de ontwikkeling van de OZB zijn gelijk verondersteld aan die voor de algemene uitkering zijn gebruikt. Daarin is 70 tot 80% van de gemiddelde WOZ-waarde als negatieve maatstaf verrekend, zodat er landelijk een verevening ontstaat tussen gemeenten met duurdere en goedkopere woningen en niet-woningen. De huidige systematiek is doorgerekend tot en met 2040. Er lopen al jarenlang discussies over de omvang van deze verrekening, mede in relatie tot de overige eigen inkomsten van gemeenten (bijvoorbeeld uit grondexploitaties), maar die hebben nog niet tot besluitvorming geleid.

Totale raming middelen 'De stad groeit mee'

Als de beschikbare middelen voor De stad groeit uit beide onderdelen worden samengevoegd, ontstaat het volgende beeld van de ontwikkeling tot en met 2040:

De groene lijn laat het totale bedrag zien dat naar verwachting aanvullend beschikbaar zal komen om de groei te kunnen bekostigen.

De "knik" in de lijn in 2033 ontstaat in de periode waarin wordt verwacht dat de woningen in Rijnhuizen en City voor het grootste deel zijn opgeleverd en de bouw in Groot Merwede nog in de beginfase zit. Vanaf 2032/2033 leidt dit tot nieuwe woningen en een sterkere inwonergroei, met ook een stijging van de inkomsten uit de algemene uitkering als gevolg.

Kostenontwikkeling 'De stad groeit mee'

In de periode tot en met 2040 zullen de lasten van de gemeente toenemen als gevolg van de groei van de stad en het aantal inwoners. Deze groei komt boven op de autonome ontwikkeling zoals die in de vorige paragraaf is geschetst. Om de extra kosten op te kunnen vangen is besloten om de hogere inkomsten uit de algemene uitkering en de OZB, zoals die hiervoor zijn berekend, hiervoor apart te zetten. Uitgangspunt uit 'De stad groeit mee' is dat dit het bedrag is waarmee de meerkosten van de groei moeten worden opgevangen.

Als de bestaande uitgangspunten (Kadernota 2026) voor de verdeling van deze middelen worden gehanteerd, zou voor de jaren 2030 tot en met 2033 en 2037 tot en met 2040 de hoogte van de bedragen per onderdeel als volgt zijn:

Raming middelen "De stad groeit mee"	2030	2031	2032	2033	2037	2038	2039	2040
20% mobiliteit	1.648	2.196	2.582	2.822	6.378	6.800	7.208	7.528
60% groei van de stad	4.944	6.588	7.746	8.466	19.134	20.400	21.624	22.584
20% autonome ontwikkelingen	1.648	2.196	2.582	2.822	6.378	6.800	7.208	7.528
Totaal	8.240	10.980	12.910	14.110	31.890	34.000	36.040	37.640

Dit is een berekening op basis van een raming van de middelen die via de algemene uitkering of aanvullende OZB-inkomsten beschikbaar komen. Het inzetten van deze

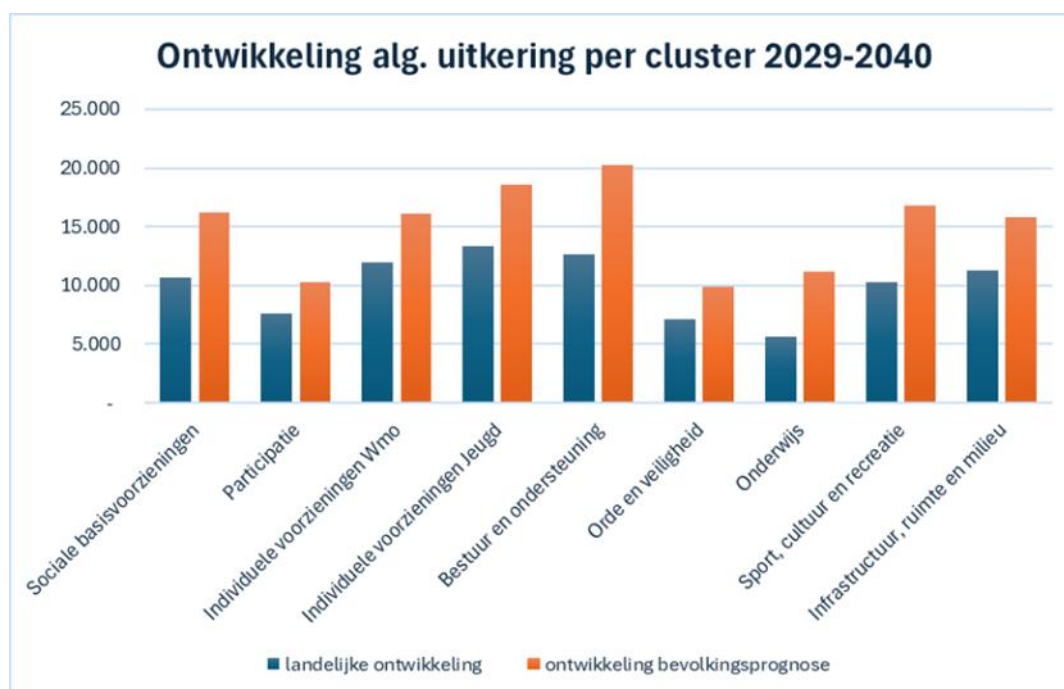
middelen zal benodigd zijn om de voorzieningen op peil te kunnen houden en de stad mee te laten groeien. Hierbij gaat het praktisch om alle onderdelen van de gemeente, denk aan: het beheer en uitbreiden van de openbare ruimte, zorg en ondersteuning voor onze inwoners, kosten voor het bestuur en onze organisatie, of het handhaven van de openbare orde en veiligheid.

Het is op dit moment niet te zeggen of de verwachte middelen voldoende zullen zijn om alle kosten die gepaard gaan met de groei volledig op te vangen. Bovendien zijn de kosten op voorhand moeilijk in te schatten. In de aannames voor deze analyse is verondersteld dat de structurele inkomstenstijging gepaard gaat met een gelijke groei van de lasten.

Kostenoriëntatie algemene uitkering

De algemene uitkering van gemeenten is kostengeoriënteerd. Dat wil zeggen dat de bedragen zoveel mogelijk aansluiten bij het kostenniveau van gemeenten op een aantal clusters van uitgaven. Die clusters kunnen, met de nodige voorzichtigheid, ook andersom worden gebruikt om globaal aan te geven welke verdeling van de kosten van de gemeente op basis van de algemene uitkering verwacht zou kunnen worden. Hier zitten niet de onderwerpen in die op een andere manier gedekt worden, zoals specifieke uitkeringen (zoals voor bijstandsuitkeringen), kostendeekkende heffingen (bijvoorbeeld voor afval, riool, leges) en andere eigen inkomsten van gemeenten (zoals grondexploitaties en parkeren).

Deze verdeling kan een indicatie geven van de onderdelen waarvoor de 60% van de middelen "De stad groeit mee" mogelijk benodigd is. Hierbij moet wel worden bedacht dat dit de landelijke verdeling van het gemeentefonds is naar de stand van 2029. In 2040 zien de gemeentelijke taken en de weging daarvan in het gemeentefonds er vrijwel zeker heel anders uit dan nu.

Alle clusters stijgen fors in dit overzicht. Daarbij valt vooral de hoge stijging bij onderwijs op. Binnen de algemene uitkering is er een extra maatstaf voor grote groei van het aantal leerlingen. Anders dan in de landelijke ontwikkeling is die bij de verwachte groei in Nieuwegein in 2040 wel van toepassing. Hier staan ook kosten tegenover voor extra onderwijshuisvesting. Hierop wordt in hoofdstuk 5 nader ingegaan.

Inzet van de middelen 'de stad groeit mee'

De grootschalige woningbouwontwikkeling zal ervoor zorgen dat de stad in de komende jaren aanzienlijk in schaal zal groeien. Zoals bovenstaand uiteengezet gaat dit enerzijds gepaard met aanvullende inkomsten uit het gemeentefonds en via OZB-heffingen. Anderzijds zijn deze middelen ook essentieel om het voorzieningenniveau op alle fronten op peil te houden. De verdeling die de algemene uitkering hanteert is slechts een indicatie, de werkelijkheid is gebaseerd op de specifieke gemeente, en de opgaven en ambities waar zij voor staan. Zo weten we dat de uitdagingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en het beheer van de openbare ruimte groot zijn in een 50-jaar oude stad. Dat geldt natuurlijk ook als deze verder groeit.

Vanuit de verkenning van de inhoudelijke ontwikkelingen en bijhorende lastenstijgingen, die in de volgende hoofdstukken worden beschreven, wordt een aantal (financiële) effecten benoemd die samenhangen met de groeiende stad. Deze kunnen al in dit perspectief worden geschaard als zijnde kosten gerelateerd aan de sneller groeiende stad. Na de beschrijving van deze onderdelen komen we bij de analyse van het te verwachte financieel perspectief terug op de stand van de middelen 'De stad groeit mee' na verwerking van deze onderdelen. Hierbij resteert er nog een verwachte structurele last die (tenminste) nodig zal zijn om stijgende kosten op te vangen op onderdelen die op dit moment nog niet expliciet te kwantificeren zijn.

5 Inhoudelijke ontwikkelingen

5.1 Groot Merwede

Gebiedsontwikkeling

Op 27 november 2025 heeft de raad het Koersdocument Groot Merwede Nieuwegein vastgesteld. De ontwikkeling van Groot Merwede tot een gebied met circa 6.200 woningen in Nieuwegein is een belangrijk project. Het gaat niet alleen om de bouw van woningen, maar ook van de bijbehorende voorzieningen zoals scholen, een buurthuis en sportvelden. De aanleg van de Merwedelijn is randvoorwaardelijk voor deze gebiedsontwikkeling en voor het verbeteren van de openbaar vervoer bereikbaarheid van de bestaande stad. Naast de ruimtelijke en financiële impact die dit project op zichzelf heeft, is er de toekomstige impact op het inwoneraantal van de gemeente Nieuwegein en de dienstverlening van de gemeentelijke organisatie die daarvoor nodig is.

Onderdeel van het raadsbesluit, was het voor de periode 2026-2030 ter beschikking stellen van een budget programmakosten van € 9,5 mln. Deze kosten en de dekking uit de reserve Grondbedrijf zijn meegenomen in deze analyse. Overige kosten voor planontwikkeling zijn niet meegenomen. We gaan ervanuit dat deze kosten onderdeel zullen zijn van de - te zijner tijd - door de raad vast te stellen grondexploitaties voor deelontwikkelingen.

In de gebiedsontwikkeling Groot Merwede werken we van grof naar fijn. Dat brengt met zich mee dat er nog keuzes te maken zijn die kansen/optimalisaties kunnen betekenen voor de haalbaarheid. Daarbij valt te denken aan o.a. subsidies in het kader van de verstedelijkingsopgave en koppelkansen op onderdelen van de bovenwijkse voorzieningen.

Merwedelijn

Op 13 oktober 2022 is de raad akkoord gegaan met een Nieuwegeinse bijdrage in een regionaal bod aan het rijk van € 15 mln. Voor cofinanciering van de Merwedelijn. In de kadernota 2024 is aangegeven dat een reserve Merwedelijn wordt ingesteld, in eerste instantie gefinancierd vanuit de volgende dekkingsbronnen: 50% van het jaarresultaat, een deel van de opbrengst OZB over de nieuwbouw in City & in Rijnhuizen en de jaarlijkse opbrengst van het Pauzelandchap Galecopperzoom. Als deze systematiek onvoldoende middelen genereert om de reserve Merwedelijn te voeden, dan is de reserve Grondbedrijf de terugvaloptie.

Maatschappelijke voorzieningen

Voor de nieuwe wijk zijn diverse voorzieningen maatschappelijk vastgoed nodig. De huidige sportvelden en sportaccommodaties worden verplaatst, en er zijn 2 PO (primair onderwijs) scholen en 1 VO (voortgezet onderwijs) school gepland. Ook is een voorziening voor zorg & welzijn (buurthuis/gezondheid) voorzien. De benodigde

investeringen van € 115 mln. en kapitaallasten hiervoor zijn opgenomen, evenals een subsidiecomponent voor maatschappelijk werk.

5.2 Ontwikkeling sociaal domein

Financiële ontwikkeling

De financiële ontwikkeling in het sociaal domein, t.o.v. de basislijn vanuit de begroting 2029, bestaat uit ontwikkelingen op drie onderdelen die hieronder worden toegelicht: BUIG, re-integratie- en armoedebestrijding; Jeugdhulp; WMO. De verwachte trendbreuk leidt tot een voordeel in de eerste jaren van € 1,7 miljoen in 2026 tot € 0,4 miljoen in 2032, maar de verwachte grotere demografische groei leidt tot kosten die sneller stijgen waardoor het op langere termijn leidt tot een nadeel van € 7,0 miljoen voor het financieel meerjarenperspectief. Deze € 7,0 miljoen bestaat voor € 1,9 miljoen uit kosten BUIG, re-integratie- en armoedebestrijding, voor € 4,5 miljoen uit kosten jeugdhulp, en voor € 0,6 miljoen uit kosten WMO. Onderstaand wordt dit per onderwerp toegelicht.

BUIG, re-integratie- en armoedebestrijding

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) om o.a. bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies te betalen. Voor de prognose van de baten BUIG gebruiken we de rekentool van Berenschot, die is ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Deze rekentool kijkt 5 jaar vooruit. De groei als gevolg van een grotere doelgroep die een bijstandsuitkering zal ontvangen is hierin opgenomen. De grotere doelgroep betreft inwoners die voorheen in de WSW of Wajong zouden zijn opgenomen. Vanwege gewijzigde wetgeving stromen zij vanaf 2015 in de bijstand in. Wanneer de laatste wsw-ers en wajongers met pensioen gaan (ver voorbij 2040) is deze groep zo goed als gelijk aan 0 en is de bijstandspopulatie groter.

Bij de begroting 2026 hebben we afgesproken dat de begroting van bijstandslasten gelijk is aan de begroting van bijstandsbaten. In 2025 is door uitstroom uit de bijstand bereikt dat Nieuwegein geen nadeelgemeente is. (Een nadeelgemeente heeft naar verhouding meer bijstandsontvangers dan gemiddeld in Nederland, een voordeelgemeente heeft naar verhouding minder bijstandsontvangers).

Inmiddels zien we overigens een groeiend aantal bijstandsontvangers. De ontwikkelingen van het SILW (Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt) project zou op termijn moeten leiden tot een situatie dat Nieuwegein "voordeelgemeente" is. De verbonden partij "Gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)" voert ook de werkzaamheden rond inkomensondersteuning en re-integratie uit. Vooral de re-integratie wordt geraakt door SILW: door meer te investeren in het Lokaal Werkteam zou de omvang van de bijstand moeten afnemen. De kosten voor de uitvoering door WIL nemen wel toe met de groei van het inwoneraantal van de gemeente.

Jeugdhulp

De kosten voor jeugdhulp zijn de afgelopen 5 jaar met ca. 12% per jaar toegenomen. Gecorrigeerd voor indexering (wisselend over de jaren) blijft er 5% autonome groei over. Waar dat precies stopt is moeilijk te zeggen. Het is niet waarschijnlijk dat over 15 jaar alle jongeren in meer of minder mate jeugdhulp ontvangen, maar dat in 2025 1 op de 7 jongeren jeugdhulp zou ontvangen hadden we in 2015 ook niet voorzien. Op enig moment zou er ook "verzadiging" kunnen optreden.

We zien in 2025 een trendbreuk ontstaan. Voor het eerst in lange tijd is de groei minder dan de prijsindex. Hoewel nog wat onzeker, gaan we voor de 15-jaars prognose in het DFE uit van deze 0-groei. Wel houden we rekening met de ontwikkeling van de groep jongeren. Door groei van de stad zal die groep toenemen.

De taskforce Jeugdhulp is in 2024 in het leven geroepen om de steeds stijgende kosten in de jeugdhulp te (helpen) beteugelen. Voor zover mogelijk is gecalculiseerd dat de maatregelen die uit de Taskforce zijn voortgekomen voor 2026 een besparing realiseren van € 824.000. Dat is verwerkt in de doorkijk naar 2040 en groeit in gelijke mate mee met de populatie-ontwikkeling.

In jeugdhulp is ook Samen Veilig opgenomen. We weten dat bij de nieuwe aanbesteding en daaruit volgende afspraken over de verdeling over de betrokken provincies (Flevoland en Utrecht) de regio Lekstroom meer gaat bijdragen. Dit zal een verhoging van de kosten met zich meebrengen vanaf 2026 oplopend naar € 300.000 in 2028.

WMO

Voor de berekening van de WMO kosten voor de komende 15 jaar spelen een paar factoren mee die de prognoses zouden kunnen beïnvloeden:

- De maatregelen van de taskforce WMO beginnen vanaf 2026 resultaten op te leveren, maar moeten zich nog bewijzen.
- Al meerdere malen uitgesteld, maar nog steeds in het vooruitzicht, is de invoer van de inkomensafhankelijke bijdrage. Die zal zeker impact hebben, met name op Huishoudelijke Ondersteuning. Hoe groot de impact is en hoeveel er tegelijk wordt gekort op de algemene uitkering is onzeker.

Voor deze meerjarenprognose gaan we ervan uit dat de besparing en extra inkomsten precies gelijk zijn aan de verlaging van de Algemene Uitkering. Het saldo van deze inkomensafhankelijke bijdrage is daarmee 0.

Bij WMO zien we de afgelopen jaren een stijging van de kosten die boven de normale prijsindex uitgaat. De vergrijzende bevolking heeft daar heel waarschijnlijk invloed op, maar exacte data zijn daarvan niet bijgehouden. De stijging van WMO kosten wordt in ieder geval beïnvloed door de vergrijzing. Zeker bij Huishoudelijke Ondersteuning en scootmobielen. De stijging van de kosten was in 2025 t.o.v. 2024 overigens minder hoog. Dat kan het gevolg zijn van "strakker indiceren" waarbij

bijvoorbeeld het normenkader strenger wordt toegepast en er minder uitgebreide hulp wordt geboden als dat ook passend is.

Voor de doorkijk naar 2040 nemen we aan dat er geen andere autonome groei is en dat de groei van de kosten wordt verklaard door wijziging van de bevolking: zowel de groei van het totaal als de wijziging in de leeftijdscategorie 75+.

5.3 Beheer openbare ruimte (openbaar domein)

In de openbare ruimte kunnen alle bewoners, ondernemers en passanten zich verplaatsen, elkaar ontmoeten, sporten en recreëren. Het is onze woon-, werk- en leefomgeving. De verschillende onderdelen van de 'infrastructuur' in de openbare ruimte zoals wegen, groen, civiele kunstwerken (bijvoorbeeld: bruggen, tunnels), lichtmasten, riolering en verkeerslichten noemen we kapitaalgoederen. De kapitaalgoederen vertegenwoordigen een substantieel deel van het gemeentekapitaal. Goed beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen is dus essentieel. Hoe we deze kapitaalgoederen beheren (lees in stand houden) wordt uitgewerkt in de nota kapitaalgoederen. De beheerplannen vormen de basis van deze nota kapitaalgoederen en bestrijken een tijdshorizon van 4 jaar.

Het beheer van onze kapitaalgoederen bestaat grofweg uit 2 onderdelen:

1. Preventief en correctief onderhoud om de kapitaalgoederen in stand te houden. Dit zijn terugkerende kosten en komen rechtstreeks ten laste van het jaarresultaat (exploitatiekosten). Voorbeelden: schoonmaken, snoeien, onkruid weghalen, gaten in wegen repareren, schades herstellen, reparaties, onderhoudscontracten, etc.
2. Vervanging van de kapitaalgoederen bij einde levensduur (als onderhoud niet meer mogelijk of rendabel is). Dit zijn eenmalige uitgaven voor duurzame goederen die meerjarig meegaan. De uitgaven worden niet direct als kosten geboekt, maar over meerdere jaren verdeeld (afschrijvingskosten).

In deze analyse Duurzaam Financieel Evenwicht schetsen wij op hoofdlijnen een toekomstperspectief van onze kapitaalgoederen voor de periode tot 2040. Op basis van diverse aannames over ontwikkelingen en ouderdom van de huidige infrastructuur maken wij inzichtelijk wat wij nodig hebben om onze stad op orde te houden. Uitgangspunt is hierbij dat we uitgaan van de huidige kwaliteit van beheren.

Ad 1. Vervanging kapitaalgoederen.

Zie paragraaf 6.1.1.

Ad 2. Preventief en correctief onderhoud.

De gemeente heeft als beheerder van de openbare ruimte de plicht deze duurzaam, schoon, heel en veilig te houden. Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen is belangrijk omdat het openbare ruimte betreft en dus directe invloed heeft op de aantrekkelijkheid en veiligheid van het woon-, leef- en werkklimaat in de stad. Na aanleg/vervanging loopt de kwaliteit als gevolg van het gebruik langzaam terug. De snelheid waarmee dit terugloopt is onder andere afhankelijk van de

inrichtingskwaliteit, gebruikintensiteit, weersinvloeden en het onderhoudsregime. Met beheer en onderhoud worden de kapitaalgoederen in stand gehouden en is dus bedoeld om de geplande levensduur van de kapitaalgoederen te waarborgen.

In de financiële doorkijk tot 2040 zien we een substantiële toename van de beheerkosten voor het Openbaar Domein (oplopend tot ruim 4 miljoen ten opzichte van de begroting 2029). Deze financiële doorkijk in deze analyse is getalsmatig puur gebaseerd op de voor 2026 begrote beheerkosten per inwoner, vermenigvuldigd met de groei van het aantal inwoners in de komende jaren. Deze cijfers zijn nog opgehoogd met een jaarlijkse indexatie.

De gepresenteerde toename van de beheerkosten komt dus door onder andere:

- Jaarlijkse prijsindexatie (variërend van 2,5% tot ca. 5% voor grond- en waterbouw).
- Groei van het aantal inwoners. Nieuwegein wordt niet groter, maar het te beheren areaal neemt wel toe door een andere inrichting of bebouwing.
- Andere intensiteit van het gebruik; bijvoorbeeld door meer bewoners op dezelfde oppervlakte of intensiever gebruik van wegen door zwaardere auto's.

Daarnaast heeft een wijziging op de fasering van benodigde vervangingen (de meerjareninvesteringsplanning) ook invloed op de onderhoudskosten. Uitstellen van vervanging zal immers over het algemeen leiden tot hogere kosten voor het in standhouden van het kapitaalgoed.

Afval en riolering zijn buiten beschouwing gelaten omdat hier uitgegaan wordt van 100% kostendekkendheid vanuit de afvalstoffen- en rioolheffing.

5.4 Aanpak Centrale As na 2029

Vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) is de 'centrale as' in Nieuwegein een van de aangewezen aandachtsgebieden. In dit kader is en wordt er in de komende jaren veel geïnvesteerd om de leefbaarheid en bestaanszekerheid in dit gebied blijvend te verbeteren. Bekostiging van de interventies, ondersteuning en het programmateam vindt nu hoofdzakelijk plaats via de door het Rijk beschikbaar gestelde subsidiemiddelen (Preventie met Gezag, Kansrijke Wijk, Regiodeal).

Deze Rijksmiddelen zijn in beginsel tijdelijk van aard; de huidige tranches lopen tot 2028/2029. Hoewel op diverse onderdelen de intentie door het Rijk is uitgesproken om deze middelen ook structureel beschikbaar te stellen, is dit nog niet aan de orde en is ook eventuele hoogte hiervan in de toekomst onzeker. Dit terwijl de opgave en ambities blijvend zijn en daarmee binnen de centrale as een langjarige, structurele aanpak vragen om de verbeteringen door te kunnen zetten en te kunnen borgen. Aanvullend wordt bij verstrekte Rijksmiddelen steeds vaker enige mate van cofinanciering vereist.

De structurele aard van deze aanpak, in combinatie met de onzekerheid over de beschikbare middelen leidt ertoe dat dit vanaf 2029/2030 aanvullende druk kan gaan leggen op de meerjarenbegroting.

Werkwijze, aannames en inschattingen

Om een inschatting te kunnen maken van de financiële effecten op langere termijn is gekeken naar de verwachte kosten per huidige subsidielijns (lasten) en naar de verwachte voortzetting van de Rijksmiddelen (baten). Daarbij komt dat een gedeelte van de interventies en activiteiten, die nu en in de komende periode zullen worden uitgevoerd, bedoeld zijn om projecten op te starten, een impuls te geven of bewustzijn te vergroten. Deze zijn naar verwachting niet op structurele basis benodigd en zorgen daarmee voor een lagere kostenpost in vergelijking met het huidige niveau.

Aanvullend kan een deel mogelijk ook worden ingebed binnen de organisatie, omdat er sprake is van overlap in activiteiten of omdat het gaat om taken die aansluiten bij het bredere beleid van de gemeente. Tevens is de inschatting dat op termijn het gesprek gevoerd kan worden over borging door 'het oude te vervangen voor het nieuwe'.

Per jaar (x € 1.000)	Preventie met gezag	Kansrijke Wijk	Regiodeal
Uitgaven	€ 1.200 tot € 1.400	€ 1.600 tot € 2.200	€ 0 tot € 500
Rijksmiddelen	€ 1.200 tot € 1.400	€ 1.300 tot € 2.000	0

In bovenstaande tabel is op hoofdlijn weergegeven wat de inschattingen voor de kosten en baten zijn. Dit is gebaseerd op de huidige uitvoeringsprogramma's en inschattingen over voortzetting hiervan na de huidige subsidieperiode.

Vanzelfsprekend is dit nog erg onzeker en zal het uiteindelijk samenhangen met de beschikbaarheid van (Rijks)middelen en integratie van de activiteiten binnen de bestaande organisatie. Het is vooralsnog een eerste grove inschatting. Daarnaast is verondersteld dat prijsindexatie geen effect heeft op de verhouding tussen de uitgaven en de subsidiemiddelen.

De drie subsidielijnen zijn onderstaand verder toegelicht.

Preventie met gezag

De nieuwe tranche van deze specifieke uitkering loopt van juni 2026 tot en met 2029. Jaarlijkse omvang van de geplande interventies en activiteiten bedraagt € 1,8 miljoen, wat ook de hoogte is van de Rijkssubsidie. Uitgavenposten bestaan uit personele inzet (o.a. Jeugdboa, coaches, monitoring, programmaorganisatie) en interventies (zoals versterking van het jongerenwerk en bewustzijn op scholen). Een gedeelte van de inzet en activiteiten in de komende jaren kan indien noodzakelijk worden afgebouwd tot een onderhoudsniveau of zal niet meer benodigd zijn omdat de impuls reeds gegeven is. Voor borging van de aanpak en inzet op het verder verminderen van jonge aanwas zal een groot gedeelte van de interventies en capaciteit nog wel benodigd zijn. De bandbreedte voor de verwachte jaarlijkse uitgaven wordt voor dit onderdeel geschat op een bedrag tussen de € 1,2 en € 1,4 miljoen.

Hierbij wordt tevens verondersteld dat de Rijksmiddelen zullen worden gecontinueerd na 2029, aangezien deze intentie is uitgesproken. Hier hanteren we voor nu dezelfde bandbreedte van € 1,2 tot 1,4 miljoen. Financieel risico is dat de hoogte van de toekomstige middelen niet toereikend zal zijn of dat er cofinanciering wordt vereist. In dat geval zal een deel van de programmalasten binnen de eigen begroting opgevangen moeten worden. Voor deze analyse is uitgegaan van structurele uitgaven en inkomsten, waarmee geen sprake is van een effect op het saldo.

Kansrijke Wijk

In 2026 start de tweede tranche van de specifieke uitkering Kansrijke Wijk. Jaarlijkse omvang bedraagt ongeveer € 2,2 miljoen verspreid over de diverse pijlers binnen deze regeling. De regeling loopt tot in beginsel tot en met 2028. Grote gedeelten van deze middelen worden in samenwerking met partners in de stad besteed, met als doel het vergroten van de kansengelijkheid in de stad en het vergroten van de leefbaarheid binnen de centrale as. Daarnaast is ook hier sprake van een personele component voor het uitvoeringsprogramma.

Ten opzichte van de eerste tranche is er tot en met 2028 al minder beschikbaar op jaarbasis. Bovendien staat ook niet vast dat de huidige verdeelsleutel tussen de landelijk benoemde gebieden bij een eventuele nieuwe SPUK blijft zoals deze nu is, wat een aanvullend risico vormt.

Om de ingezette lijn te kunnen continueren zijn de lasten vanaf 2029 geschat op € 1,6 miljoen tot € 2,2 miljoen per jaar. Dit veronderstelt ook dat er sprake zal zijn van blijvende financiering van het Rijk. Mede doordat de diverse pijlers binnen de specifieke uitkering Kansrijke Wijk worden bekostigd vanuit diverse ministeries is de onzekerheid over de toekomstige middelen groter dan bij preventie met gezag. Voor het onderdeel 'het jonge kind' is tot op heden gecommuniceerd dat deze middelen structureel door zullen lopen, voor de overige pijlers is dit nog de vraag. Voorzichtigheidshalve schatten we de verwachte baten uit Rijksmiddelen op dit moment op € 1,3 tot € 2 miljoen per jaar.

In de prognose richting 2040 is op basis van deze aannames uitgegaan van € 1,9 miljoen aan lasten per jaar en € 1,5 miljoen aan (subsidie)baten. Het verschil van € 400.000 per jaar zorgt voor een verslechtering van het perspectief.

Regiodeal

De derde meerjarige subsidie binnen dit gebied is de regiodeal. Deze loopt van 2026 tot en met 2029 en betreft enerzijds inzet op het verbeteren van de leefomgeving en vergroten van de bestaanszekerheid anderzijds. Subsidiebedrag is afgerond € 875.000 per jaar. Op dit moment wordt verondersteld dat deze regeling niet wordt gecontinueerd na 2029.

De impuls die vanuit Rijksmiddelen gegeven kan worden aan de leefomgeving is incidenteel van aard, voor de activiteiten op het gebied van het vergroten van de bestaanszekerheid zal ook na 2029 inzet gevraagd worden van partners en aan eigen capaciteit. Binnen de subsidietermijn gaat het om een jaarlijks bedrag van ongeveer € 500.000. Indien dit niet geïntegreerd kan worden in de bestaande

organisatie en activiteiten dan vormt dit een aanvullende last vanaf 2030. Bandbreedte is zodoende geschat op € 0 tot € 500.000. Voor de cijfermatige doorkijk is hier een aannname gedaan van € 400.000 aan aanvullende lasten per jaar, opgenomen in de periode 2030-2040.

5.5 Overige ontwikkelingen

5.5.1 Warmtenetten

Met betrekking tot warmtenetten en nutsvoorzieningen wordt evenals bij wateradaptieve maatregelen (zie "klimaatadaptatie") gekeken in hoeverre dit samen kan gaan met riolering. Dit moet nog nader worden uitgewerkt. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de rioolheffing in de aankomende jaren zal stijgen. Om dit niet plotseling fors te laten stijgen is het van belang om hiervan een lange termijn berekening te maken om de kosten geleidelijk te laten stijgen.

In december 2025 is er besluitvorming geweest over aandeelhouderschap HVC in de raad, wat tot gevolg heeft dat de gemeente garant staat voor een bedrag van € 11 miljoen. Dit is een risico en heeft daarmee invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente zowel op de korte als op de lange termijn. Om de energietransitie te kunnen realiseren hebben gemeenten wel partijen als HVC nodig, die voldoende kapitaal kunnen aantrekken. Daarnaast is het onzeker wat het warmtenet van Eneco in de stad gaat doen. Conclusie is dat er vooralsnog geen koppelingen met grote uitgaven zijn begroot.

5.5.2 CDOKE

CDOKE is de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Vooralsnog houden we rekening met het feit dat de financiering doorgaat na 2030, maar dit is nog niet zeker. Baten en lasten van ong. € 2 mln. op jaarbasis zijn daarmee gelijk. Indien de subsidie afneemt en uiteindelijk wegvalt, zal bezien moeten worden of dan de taken daarmee wegvallen en wat daarvan wettelijk is.

5.5.3 Omgevingsprogramma's

Bij de omgevingsprogramma's is de vraag in hoeverre de huidige budgetten volstaan. Vooralsnog wordt de personele opgave opgevangen door vaste personeel. Bij nieuw beleid en dus bij nieuwe financiële opgaven is het aan de raad op dat moment.

5.5.4 Woondeal

Het gaat hier om realisatiestimulans betaalbare woningen en gebiedsbijdrage (2025-2029). In principe gaan we uit dat benodigde kosten (ook de cofinanciering) binnen het grondbedrijf worden opgevangen. De impact op de reserve Grondbedrijf dient nog nader uitgezocht te worden.

6 Verkenning van investeringen tot 2040

6.1 Toekomstige investeringen

Nieuwegein is een zogeheten New Town, die 50 jaar geleden als aangewezen groeikern heel snel is gegroeid als overloopgebied voor de stad Utrecht. Daardoor hebben veel mensen een ruime, betaalbare woning met tuin in onze gemeente gevonden, waar ze naar tevredenheid woonden of nog wonen. En hebben we park Oudegein.

Aan de andere kant betekent het dat de wijken allemaal hetzelfde gebouwd zijn, in de tijdgeest van toen. Dat zouden we nu wellicht anders doen. Daarnaast hebben de wijken nu, na 50 jaar, allemaal tegelijk onderhoudt en een opknapbeurt nodig.

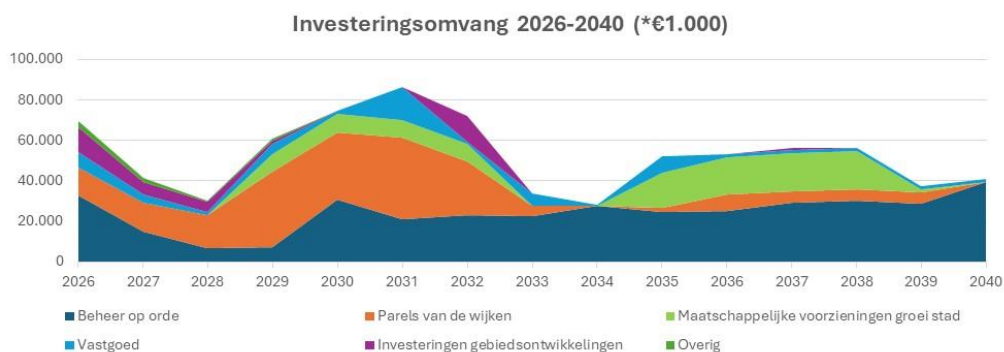
Om Nieuwegein toekomstbestendig te maken zijn er forse investeringen nodig in de periode t/m 2040. Voorbeelden van deze investeringen zijn schoolgebouwen, bruggen en riolering. In dit hoofdstuk lichten we de grote investeringen toe.

6.1.1 Financiële toelichting

Investeringen leiden tot uitgaven in het jaar waarin ze worden gedaan, en daarvoor zijn voldoende liquide middelen nodig. De investeringen leiden pas vanaf het jaar nadat ze zijn afgerond tot hogere structurele lasten, namelijk kapitaallasten (rente plus afschrijvingen), die terug zijn te zien in de begroting van de jaarlijkse lasten.

Bij het in kaart brengen van toekomstige investeringen zijn drie aspecten van belang: de technische noodzaak, de wens voor verbeteringen/toekomstbestendigheid, en de uitvoeringscapaciteit. De uitvoeringscapaciteit is een belangrijk aandachtspunt in de komende jaren.

In de volgende grafiek zijn de geschatte investeringskosten oftewel eenmalige aanschafkosten (niet: afschrijvingskosten) voor de aankomende 15 jaar weergegeven:

In totaal gaat het om een bedrag van € 795 miljoen. Gemiddeld is dat zo'n € 53 miljoen per jaar en daarmee 2 tot 3 keer zo veel als er in de afgelopen jaren is geïnvesteerd.

Uitgangspunt bij deze inschatting van de toekomstige investeringsomvang is: wat is nodig om de stad op het huidige afgesproken kwaliteitsniveau te houden? Dat zie je terugkomen in de twee grootste posten: parels voor de wijken en beheer op orde. Bij parels voor de wijken (rood) gaat het om onderhoud c.q. nieuwbouw van schoolgebouwen, waar al uitgewerkte plannen onder liggen. Beheer op orde heeft betrekking op investeringen in de openbare ruimte, denk aan wegen en bruggen die na 50 jaar aan vervanging toe zijn.

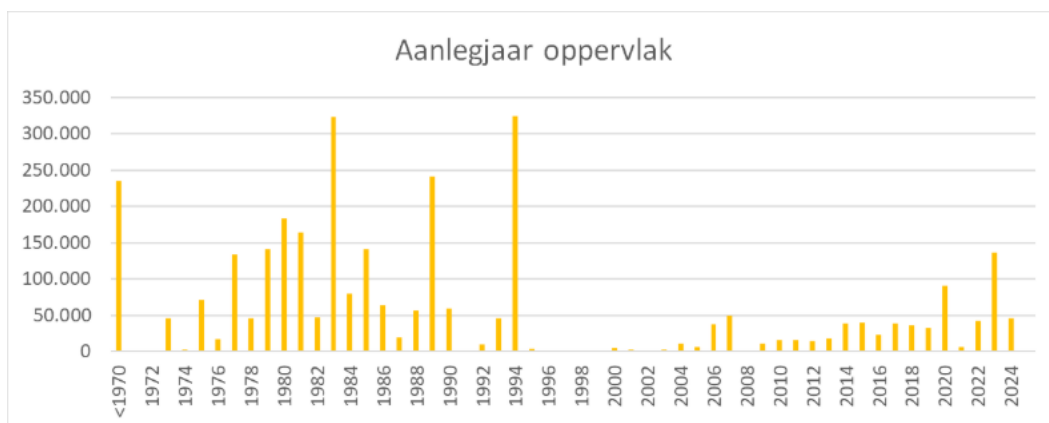
Met name de hoogte van de investeringen in de openbare ruimte loopt op. Gelet op de gerealiseerde investeringen in het verleden, rijst de vraag in hoeverre de technisch gezien benodigde investeringen ook haalbaar zijn. Dat betreft niet alleen de uitvoeringscapaciteit, zowel bij de gemeentelijke organisatie als bij de aannemers die hiervoor ingeschakeld worden. Het gaat er ook om wat de gemeente aankan. In welke mate kunnen er investeringen gedaan worden zonder dat dit te veel effecten heeft op de leefbaarheid van de stad?

De individuele onderdelen die een aanzienlijke impact hebben op het investeringsvolume of die nog nader moeten worden onderzocht worden hierna uitgelicht. De onderdelen mobiliteit en verbindingen zijn vooralsnog niet opgenomen in de cijfers van het investeringsvolume en dienen nog nader te worden uitgewerkt.

6.2 Openbare ruimte

6.2.1 Wegen

In de periode tot 2045 is grootschalige vervanging noodzakelijk van de bestaande infrastructuur. Daarbij is het belangrijk dat wegen worden aangepast aan de toename van verkeer (zie onderdeel Mobiliteit) en het toenemende gewicht van voertuigen in het verkeer. In het volgende figuur is te zien dan in de jaren '70, '80 en '90 een groot oppervlak aan verhardingen is aangelegd, met een piek in 1994.

De wegen bereiken nu einde levensduur en vervanging wordt dan noodzakelijk. Bij de wegen (verhardingen) wordt onderscheid gemaakt tussen levensduur verlengende investeringen en volledige vervanging (rehabilitatie). Op basis van de levensduur

wordt voor de periode tot 2040 jaarlijks investeringskosten van € 14,5 miljoen begroot (€ 10 mln. rehabilitatie, € 2,5 mln. levensduurverlengend en € 2 mln. "achterstallige" vervangingen). Door een jaarlijkse prijsindexatie lopen de totale investeringskosten (niet afschrijvingskosten) op naar ca. € 23 mln. in 2040.

Achterstallige vervangingen betreffen verhardingen met een aanlegjaar van voor 1976. Deze verhardingen hoeven niet persé aan vervanging toe te zijn. Door goed asfaltonderhoud of afwijkend materiaal (gebakken klinkers/ natuursteen) kunnen deze verhardingen nog voldoende restlevensduur hebben. Rekening dient echter te worden gehouden dat de achterstallige verhardingen waarschijnlijk in de periode 2026-2040 dienen worden vervangen.

6.2.2 Mobiliteit

Doordat de stad en inwoners groeien is uitbreiding van de infrastructuur nodig. Voor de uitbreiding van fietspaden en wegen is een inschatting gemaakt van ong. € 3,5 mln. op jaarbasis aan investeringskosten aanvullend op de investeringskosten wegen. Belangrijk hierbij is dat nog nader onderzocht moet worden in hoeverre overlap van deze cijfers is met het onderdeel wegen en de uitdaging in hoeverre deze investeringen daadwerkelijk in de tijd kunnen worden verwezenlijkt. De investeringskosten van het onderdeel Mobiliteit zijn nog niet in de cijfers van de analyse duurzaam evenwicht verwerkt.

6.2.3 Bruggen en tunnels

Bruggen en tunnels: Bruggen, tunnels en andere infrastructuurobjecten vragen om grootschalig en planmatig onderhoud. Met name grote bruggen vereisen ingrijpende onderhoudswerkzaamheden en in sommige gevallen volledige vervanging. Daarnaast is vernieuwing van installaties zoals liften en roltrappen nodig. De geschatte investeringskosten variëren jaarlijks van enkele tonnen tot miljoenen euro's. In de periode 2030-3040 is een gemiddeld jaarlijks bedrag van € 2,9 mln. ingeschat.

6.2.4 Nieuwe verbindingen

De bouw van nieuwe woningen vraagt om grootschalige gebiedsontwikkelingen zoals Groot Merwede (6.200 woningen) de Binnenstad (2.200 woningen) en Rijnhuizen (1.600 woningen). Voor de grootschalige gebiedsontwikkelingen worden vanuit het rijk middelen beschikbaar gesteld voor verbindingen. Een voorbeeld is de Merwedelijn die groot Merwede gaat verbinden met de binnenstad van zowel Nieuwegein als Utrecht en ook het gebied Rijnenburg. Ander voorbeeld is een brugverbinding tussen de Centrale As en de zeepfabriek. De planning en de inzet van deze middelen zijn nog niet verwerkt in de cijfers van het investeringsvolume omdat nadere verdieping nog nodig is.

6.2.5 Betere buurten

Vanuit het programma wordt nog gewerkt aan de Centrale As (Zuilenstein) en de betere buurt Gebouwendrift. Deze investeringskosten zijn in de huidige begroting opgenomen. De betere buurt Gebouwendrift stond vooralsnog on hold vanwege de aardgasvrije opgave. Vanaf 2026 wordt hier alsnog vervolg aangegeven.

6.2.6 Riolering

In totaal ligt ca. 400 km riool in Nieuwegein dat hoofdzakelijk is aangelegd in de jaren 70, 80 en 90. Van het huidige beschikbare budget kan ca. 1,5 km vervangen worden op jaarbasis. De komende decennia zal de vervangingsopgave groter worden en is versnelling noodzakelijk. Deze investeringsopgave zal nader worden uitgewerkt. Aanvullend zal geanalyseerd worden in hoeverre klimaatambities gecombineerd kunnen worden met riolering.

In 2030 wordt € 8 mln. begroot voor riolering Zandveld in combinatie met aanleg warmtenet HVC. Dit is nog niet 100% zeker en om die reden niet cijfermatig in de overzichten verwerkt. Daarnaast is rekening gehouden met de energietransitie en vervangingsopgave van nutsbedrijven. Hiervoor is extra geld nodig voor rioolvervanging om dit te kunnen combineren met de werkzaamheden van de nutsbedrijven.

6.3 Klimaatadaptieve maatregelen

Klimaatadaptatie is een cruciaal thema voor de toekomst en heeft directe invloed op de leefbaarheid in stedelijke gebieden. Het deel wateroverlast en droogte is sterk verbonden aan de buitenruimte. Naar verwachting zullen de benodigde investeringen toenemen. De huidige uitgangspunten zijn gebaseerd op voortzetting van bestaande budgetten, verdeeld over twee categorieën:

1. Wateradaptieve maatregelen zoals wateropvang onder wegen, wadi's (droge sloot om regenwater op te kunnen vangen), en bredere riolering. Deze maatregelen beïnvloeden rioolbuizen en planning. Kosten kunnen wettelijk eventueel worden gekoppeld aan rioolinvesteringen. Dit vereist verdere uitwerking. Het eerste project waarin deze aanpak wordt toegepast is Zandveld, waarbij wateradaptieve maatregelen worden geïntegreerd in rioolinvesteringen;
2. Vergroening en hittebestrijding zoals gebouwgebonden maatregelen, bomen en schaduwplekken in de buitenruimte.

De bijbehorende investeringskosten van deze maatregelen van jaarlijks € 400.000, zijn opgenomen in de cijfers van de analyse.

6.4 Scholen: Parels van de wijken

Scholen

De komende jaren zal gebouwd worden aan nieuwe schoolgebouwen en sportzalen. Dat vraagt om forse investeringen. De totale kosten bedragen tot en met 2040 ca. € 230 mln. In deze berekening zijn ook de investeringen Cals en Oosterlicht en Lucas Galecop Aert de Gelderhage, die geen onderdeel uitmaakten van het raadsvoorstel Vitale scholen, opgenomen. Daarnaast zijn de investeringen geïndexeerd en is een opslag voor toe te rekenen capaciteit van 4% in plaats van 3% toegepast. Daarbij is ook rekening gehouden met een mogelijkheid om jaarlijks een extra bedrag te sparen voor de toekomstige prijsstijgingen van de vervangingsinvesteringen onderwijshuisvesting.

Tijdelijke huisvesting

Ten aanzien van de tijdelijke huisvesting is in het raadsvoorstel Vitale scholen aangegeven dat de kosten voor tijdelijke huisvesting niet zijn opgenomen in het voorstel. In de programmabegroting 2026 is aangegeven dat in de kadernota 2027 er inzicht is in de benodigde investeringen. De kosten tijdelijke huisvesting ontstaan in de periode 2024 tot en met 2034 en worden geschat op € 24 mln. Hierin zijn ook onderhoudskosten van huidige schoolgebouwen tot deze niet meer in gebruik zijn opgenomen. Deze kosten kunnen niet (allemaal) geactiveerd worden, om die reden zijn deze meegenomen in het begrotingssaldo als incidentele kosten, die ook incidenteel gedekt kunnen worden.

Investeringen buitenruimte

Naast de gebouwen moet ook de directe omgeving van scholen toekomstbestendig worden, bijvoorbeeld op het gebied van verkeer, parkeren en groen/klimaatadaptatie. In het raadsbesluit Vitale scholen was hiervoor eveneens geen budget opgenomen.

Grondexploitaties woningbouw

Op sommige locaties ontstaat er ruimte voor woningbouw naast de nieuwe school. Uit een eerste berekening van deze grondexploitaties is de verwachting dat deze in totaal per saldo negatief sluiten met ca. € 5 miljoen.

6.5 Gemeentelijk vastgoed en verduurzaming

De gemeente bezit ruim 90 gebouwen, waaronder het stadhuis, de kinderboerderij, en sporthallen. Voor deze gebouwen zijn beheerplannen opgesteld. In 2026 zullen deze beheerplannen geactualiseerd worden, waarbij ook rekening wordt gehouden met verduurzaming.

Momenteel wordt gewerkt aan een Routekaart en Uitvoeringsplan voor verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Doelstellingen zijn energiebesparing, uitfasering fossiele brandstoffen en integrale duurzaamheid. Voorlopig houden we rekening met een investeringsbandbreedte van € 20-30 mln. over 15 jaar

(gemiddeld € 1,3 - € 2 mln. per jaar). De exacte investeringskosten volgen na uitwerking van de diverse scenario's.

Voor onderhoud van (kantoor)inrichting Stadshuis wordt eveneens een beheerplan opgesteld, in deze berekening is vooruitlopend hierop uitgegaan van een inschatting van de benodigde kosten.

Tenslotte zien we uit inspecties dat (op termijn) meer onderhoud nodig is voor Stadshuis en Theater.

6.6 Ontwikkeling afschrijvingslasten

Investeringskosten vertalen zich in de begroting in afschrijvingslasten. Afschrijvingslasten gaan lopen vanaf het jaar nadat de investering is gedaan. De afschrijvingsperiode varieert afhankelijk van het soort investering. Zo hanteren we voor de afschrijving van schoolgebouwen een periode van 50 jaar, terwijl we voor de afschrijving van hardware van automatisering (computers) een periode van 5 jaar hanteren. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de afschrijvingstabel van de Nota Investerings- en afschrijvingsbeleid 2024 en worden jaarlijks opgenomen in de meerjarenbegroting.

Het totaalbedrag aan afschrijvingslasten bestaat uit lasten die nog volgen uit investeringen uit het verleden, plus daarbij nieuwe kapitaallasten die volgen uit investeringen nog niet zijn afgerond en die in de toekomst worden gedaan. Aangezien we als "new town" forse investeringen verwachten, nemen ook de afschrijvingslasten toe. Door een toename van deze lasten in de begroting, blijft er minder over om aan andere zaken te besteden.

Aan de andere kant zien we ook dat de organisatie en partijen die we inhuren om het werk uit te voeren, een gelimiteerde uitvoeringscapaciteit hebben. Dit heeft in het verleden geleid tot onderuitputting van de kapitaallasten.

In deze analyse gaan we er van uit dat ook in de toekomst niet alles (op het nu ingeschatte moment) uitgevoerd zal kunnen worden in de periode t/m 2040. Aanname is dat dit voor ca € 100 mln. (12,5%) aan investeringen geldt. Dit leidt tot lagere kapitaallasten in de berekening van toekomstige resultaten, en heeft dus een enigszins positief effect op het verwachte resultaat.

Gezien de vergenvorderde plannen inzake de renovatie en nieuwbouw van scholen, zijn deze geraamde investeringen volledig meegenomen.

6.7 Ontwikkeling rentelasten

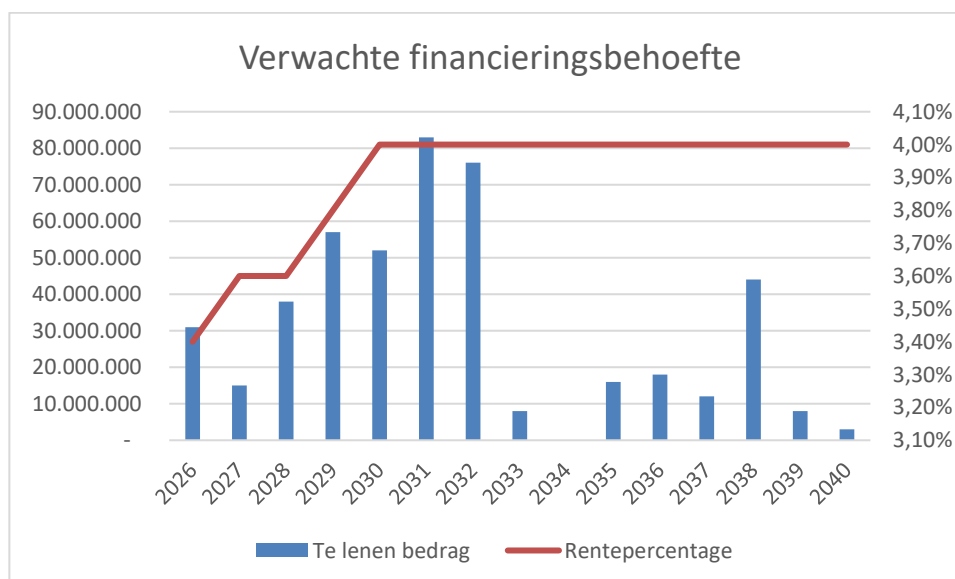
Om alle uitgaven en investeringen te kunnen doen is geld nodig. Voor de jaarlijks terugkerende uitgaven kan dit veelal worden gedaan uit jaarlijkse inkomstenstromen zoals de algemene uitkering. Voor investeringen ligt dit anders. Deze leiden in de

meerjarenbegroting tot kapitaallasten die zijn uitgespreid over vele jaren. Aan de voorkant moet het geld worden besteed om de aannemer te betalen. Hiervoor moet de gemeente kapitaal aantrekken, wat leidt tot rentelasten.

Om in te schatten om welke bedragen dit gaat, hebben we gekeken naar de verwachte geldstromen per jaar, zowel inkomend als uitgaand. Grote factoren daarbij zijn het jaarlijkse investeringsvolume en de inkomsten/uitgaven gerelateerd aan grondexploitaties. Zoals de voorgaande paragrafen al laten zien, is het totaal aan verwachte investeringen in de aankomende jaren groot. Ook de ontwikkeling van Groot Merwede gaat gepaard met grote geldstromen, waarbij de opbrengsten naar verwachting pas jaren later worden gerealiseerd dan de uitgaven.

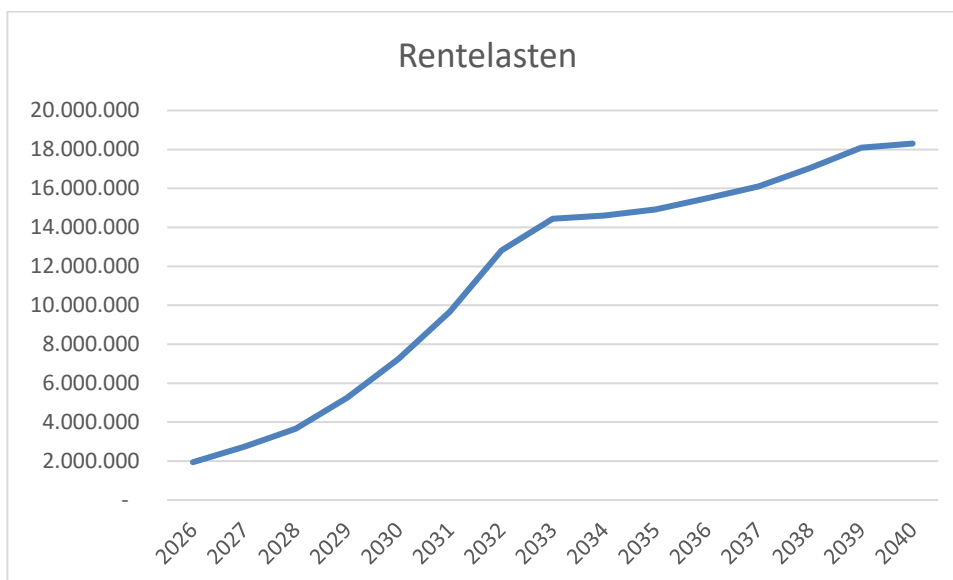
Ook het begrotingssaldo kan invloed hebben, al is dat vaak beperkt. Immers leiden hogere lasten dan baten tot een financieringsvraag. In deze analyse is het oplopende voorlopig negatieve begrotingssaldo na 2030 niet meegenomen als aanvullende uitdaging voor de totale financiering. Hier is verondersteld dat dit nadeel omgebogen zal worden, immers is dit een vereiste wanneer die begrotingsperiode aanbreekt. Daarnaast is voor de financieringsbehoefte op basis van historische realisatie een aanname gedaan dat een gedeelte van de voorgenomen investeringen niet (volledig) wordt besteed in dat jaar. Verder is hier uitgegaan van de geldende uitgangspunten en inzichten, er is geen rekening gehouden met eventuele nieuwe subsidieontvangsten omdat deze nog niet zeker zijn.

In onderstaande figuur is een eerste inschatting weergegeven wat de financieringsbehoefte (saldo van de inkomende en uitgaande geldstroom) de komende jaren is. Hierin is te zien dat er met name tot en met 2032 grote bedragen benodigd zullen zijn. De ontwikkeling van het rentepercentage is daarbij moeilijk te voorspellen, de afgelopen periode is deze gestegen tot 3,4%. De verwachting is dat deze de komende jaren mogelijk verder zal stijgen, zoals voorzien in de meerjarenbegroting. Vanaf 2030 is een percentage van 4% gehanteerd voor nieuwe leningen.

De totale leningenportefeuille groeit op basis van deze financieringsbehoefte fors. Van ongeveer € 160 miljoen aan aangetrokken geldleningen op dit moment, naar € 560 miljoen in 2040. Doordat de nieuw aan te trekken leningen groot van omvang zijn en ook aanzienlijk duurder dan de huidige leningenportefeuille – die zijn afgesloten toen de rentestand laag was – stijgen de jaarlijkse rentelasten aanzienlijk. Dit heeft een nadelig effect voor de begrotingsruimte vanaf die jaren.

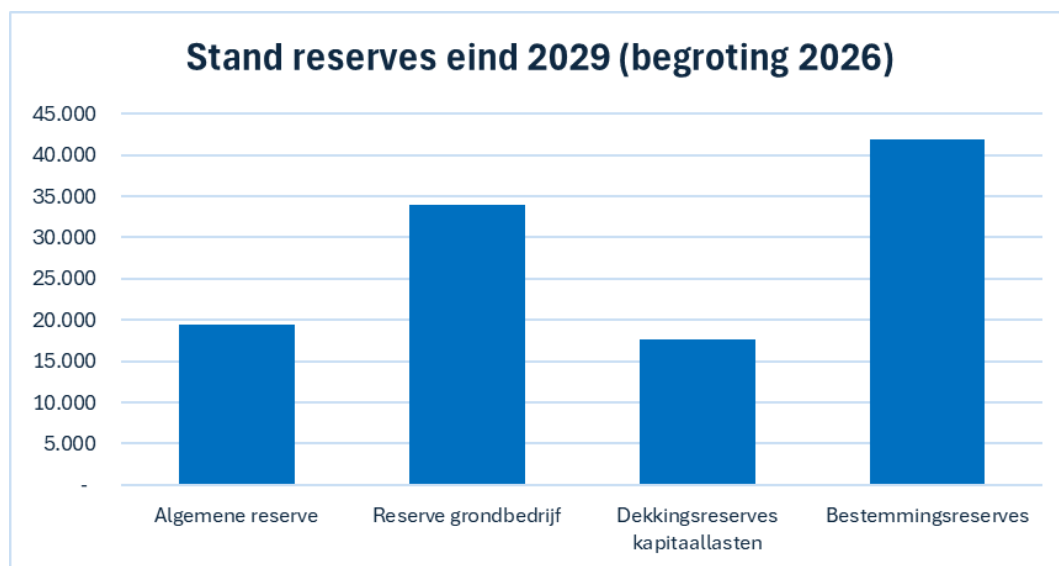
Dit is weergegeven in onderstaande grafiek. Waar de rentelast op dit moment nog relatief laag is, stijgt het in het lopende meerjarenperspectief 2026-2029 al naar ruim € 5 miljoen. Dit is hoger dan in de huidige meerjarenbegroting opgenomen vanwege de bijgestelde investeringsplanning. Vervolgens nemen de rentelasten nog verder toe door de financieringsbehoefte van meer dan € 50 miljoen per jaar in 2029 tot en met 2032, waarna de stijging iets afvlakt. Uiteindelijk worden op basis van de bestaande uitgangspunten en inzichten rentelasten van meer dan € 18 miljoen per jaar verwacht in 2040.

7 Stand en ontwikkeling reserves

De gemeente Nieuwegein kent een aantal reserves. Onderstaand wordt ingegaan op de rol die een aantal van deze reserves speelt in het perspectief tot en met 2040.

Op basis van de begroting 2026, de ontwikkeling in de Tweede technische wijziging 2025 en het koersdocument Groot Merwede, is de stand van de reserves aan het eind van 2029 begroot op € 112,9 mln. Deze is als volgt opgebouwd uit verschillende onderdelen:

De algemene reserve is feitelijk de spaarpot van de gemeente. Deze vormt daarmee een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit, die beschikbaar is voor het opvangen van tegenvallers. Er is hiervoor geen bestemmingsdoel vastgesteld. Indien de omvang van de reserve in relatie tot de risico's dat toelaat, kan de raad besluiten om zaken ten laste te brengen van deze reserve.

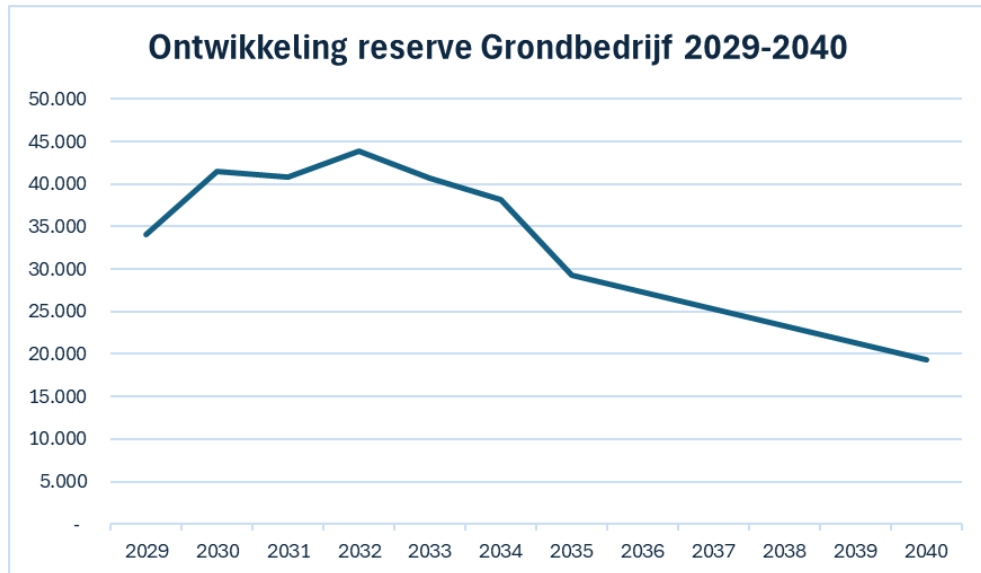
De reserve wordt gevoed door voordelige resultaten van de jaarrekening. Eventuele nadelige resultaten worden onttrokken aan deze reserve. Voor de verkenning tot en met 2040 is dit niet doorgerekend, omdat het niet is toegestaan structurele begrotingstekorten op deze wijze te dekken. Als dit wel zou kunnen dan zou deze in 2031 zijn uitgeput.

De reserve Grondbedrijf is ook een algemene reserve omdat deze bestemd is voor het opvangen van tegenvallers en hiervoor geen formeel bestemmingsdoel geldt. Om die reden telt ook deze reserve mee bij de berekening van het weerstandsvermogen. De reserve wordt gevoed met de winstnemingen op grondexploitaties. Nadelen en negatieve grondexploitaties waar een voorziening voor wordt gevormd, komen ten laste van deze reserve. Daarnaast is als beleid vastgelegd dat de raad kan besluiten om zaken die een relatie hebben met grondzaken ten laste van deze reserve te brengen.

Voor de verkenning tot en met 2040 is er bij een aantal onderdelen van uitgegaan dat deze worden verrekend met deze reserve. Dat gaat om toevoegingen vanwege verwachte winstnemingen op Het Klooster en inkomsten uit grondverkoop in het pauzelandschap. Onttrekkingen worden voorzien vanwege inzet voor onderdelen waarvoor nog geen grondexploitatie is gevormd en een inschatting van de achtervangpositie voor de vulling van de reserve voor de bijdrage aan de

Merwedelijk. Ook is een schatting opgenomen van mutaties in de reserve vanwege voor- en nadelige exploitaties van gronden die in het kader van Parels van de Wijken voor woningbouw beschikbaar komen (zie ook blz. 43). Geen rekening is nog gehouden met de vorming van een voorziening voor een eventueel nadelig effect van de grondexploitatie Groot Merwede. Dat is op dit moment nog niet in te schatten.

Rekening houdend met bovenstaande punten, ontstaat het volgende beeld van de ontwikkeling van de reserve Grondbedrijf:

Bij deze grafiek moet wel worden opgemerkt dat het op voorhand niet goed in te schatten is wanneer de genoemde ontwikkelingen zich exact voor zullen doen.

Dekkingsreserves voor kapitaallasten zijn gevormd om incidentele middelen te kunnen gebruiken om structurele kapitaallasten te kunnen dekken. Dit kan gedurende de looptijd van de betreffende investeringen. Voor de verkenning tot en met 2040 is hiervan het gevolg dat er geen financiële ruimte is voor de eventuele vervanging van een aantal investeringen. De hoogte van de dekkingsreserves lopen gedurende de periode fors terug doordat een aantal grote investeringen in installaties gemeentelijke vastgoed volledig afgeschreven worden.

Bestemmingsreserves zijn ingesteld met een bepaald doel. Voor zover aanwending van de reserves in de begroting 2026 is geraamd, is de aanwending ook over de periode tot en met 2040 doorgerekend. Hierbij gaat het onder meer om de kosten van startersleningen.

In andere gevallen vindt aanwending plaats op basis van incidentele besluitvorming door de raad. Omdat deze nu nog niet te voorzien zijn, is hiermee in het perspectief geen rekening gehouden. Per 1 januari 2029 gaat het om de volgende reserves:

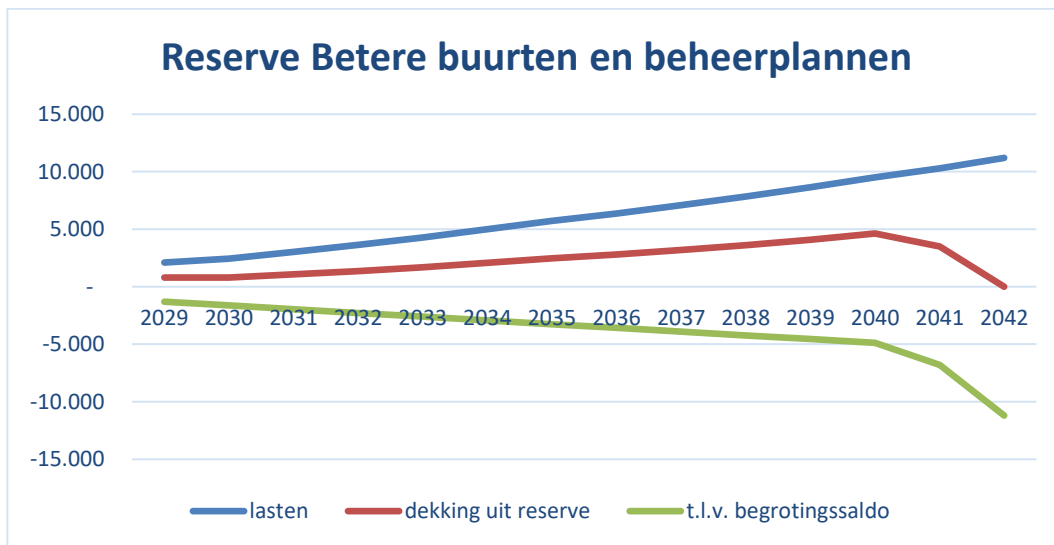
Een drietal bestemmingsreserves is niet in bovenstaande figuur getoond en wordt onderstaand afzonderlijk toegelicht, omdat deze effect hebben op het perspectief tot en met 2040.

Bij de jaarrekening 2023 is de Reserve bijdrage Merwedelijn en ontwikkelingen Groot Merwede gevormd om te sparen voor de bijdrage van de gemeente aan de aanleg van de Merwedelijn omstreeks 2035. De afgelopen jaren is hierin de helft van het voordelige resultaat van de jaarrekening gestort. Per 2029 is de stand naar huidig inzicht € 7.359.000 (inclusief de helft van het voorlopige saldo 2025 uit de 2^e technische wijziging). Dit is zonder eventuele rekeningsaldi over 2026 en verder, die nu nog niet geraamd kunnen worden. In het geval de stand in 2035 onvoldoende is, geldt de reserve Grondbedrijf als achtervang. In 2035 wordt de bijdrage gedaan en de reserve opgeheven.

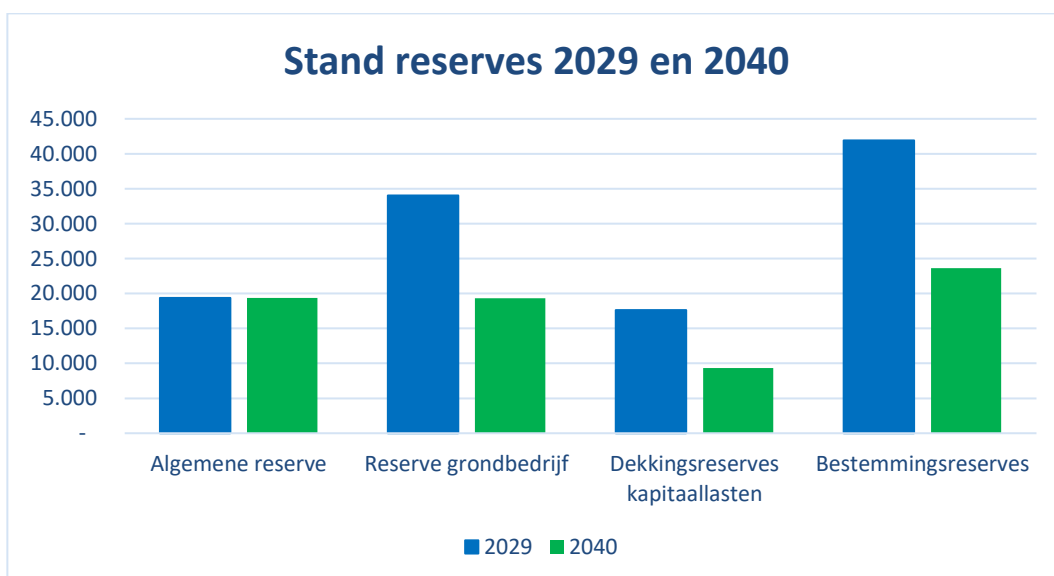
De reserve Betere buurten en beheerplannen wordt gebruikt voor het dekken van de (kapitaal)lasten van betere buurten en van de uitvoering van de beheerplannen openbare ruimte, waarvan de uitgaven sinds een aantal jaren geactiveerd moeten worden en afgeschreven over de levensduur. Door deze aanwending is deze reserve op termijn uitgeput. Om te voorkomen dat er in één keer een groot bedrag aan kapitaallasten ten laste van de exploitatie komt, wordt gewerkt met een ingroei waarbij jaarlijks de onttrekking voor de kosten wordt verlaagd met € 325.000. Hiermee wordt de overgang van een onttrekking uit de reserve, naar kosten in de exploitatie uitgesmeerd over een aantal jaren.

Voor de verkenning tot en met 2040 is een nieuwe inschatting gemaakt van de investeringen die nodig zijn voor de uitvoering van de beheerplannen. Deze leiden tot een forse stijging van de kapitaallasten in de toekomst. Dit vraagt een hogere onttrekking aan de reserve. Tegelijkertijd is op basis van het historisch financiële investeringsniveau een inschatting gemaakt dat niet alle gevraagde investeringen binnen de gewenste tijdlijn voltooid kunnen worden, dit heeft een dempend effect op de onttrekking in de periode tot ongeveer 2033.

Hoewel de reserve hiermee langzamer wordt uitgeput, is de huidige ingroei niet voldoende om een harde landing helemaal te voorkomen. Bij huidige inzichten en ingroei van € 325.000 per jaar zal dit in 2041 het geval zijn. De jaarlijkse kapitaallasten stijgen op basis van deze analyse namelijk sneller dan de jaarlijkse ingroei. Dit is geïllustreerd in onderstaande grafiek, waarin de jaren 2041 en 2042 indicatief zijn opgenomen. De blauwe lijn illustreert de lasten die worden gedekt door de reserve (rode lijn) en vanuit het ingroeimodel steeds meer ten laste komen van het saldo (groene lijn), totdat de reserve is uitgeput.

Rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen ontstaat het volgende beeld van de ontwikkeling van de reserves per 2029 en 2040.

8 Ontwikkeling van het financieel perspectief

8.1 Financiële effecten DFE

In de voorgaande hoofdstukken is een analyse gemaakt van een groot aantal ontwikkelingen en ingeschat wat het effect van deze onderdelen op het financieel perspectief tot en met 2040 kan zijn. In dit hoofdstuk worden de effecten vanuit de algemene ontwikkelingen, de inhoudelijke ontwikkelingen en de investeringen samengebracht. Ook de verwachte ontwikkeling van reserves wordt hierin meegenomen. Vanuit deze basis ontstaat een nieuw beeld van het financieel perspectief. Hierbij is het effect op de huidige begrotingsjaren (2026-2029) afzonderlijk toegelicht.

In dit hoofdstuk is gerekend met de gedane aannames en analyses uit de voorgaande hoofdstukken. Zoals meermaals benoemd en beschreven bevat dit een grote mate van onzekerheid. Echter, voor de werkbaarheid en om een concreter beeld te kunnen schetsen is ervoor geopteerd om eerst de 'harde' getallen en lijnen te tonen. De risico's en kansen die deze aannames ook bevatten zijn verder uitgelicht in het volgende hoofdstuk, waar ook de opbouw van de bandbreedte terugkomt.

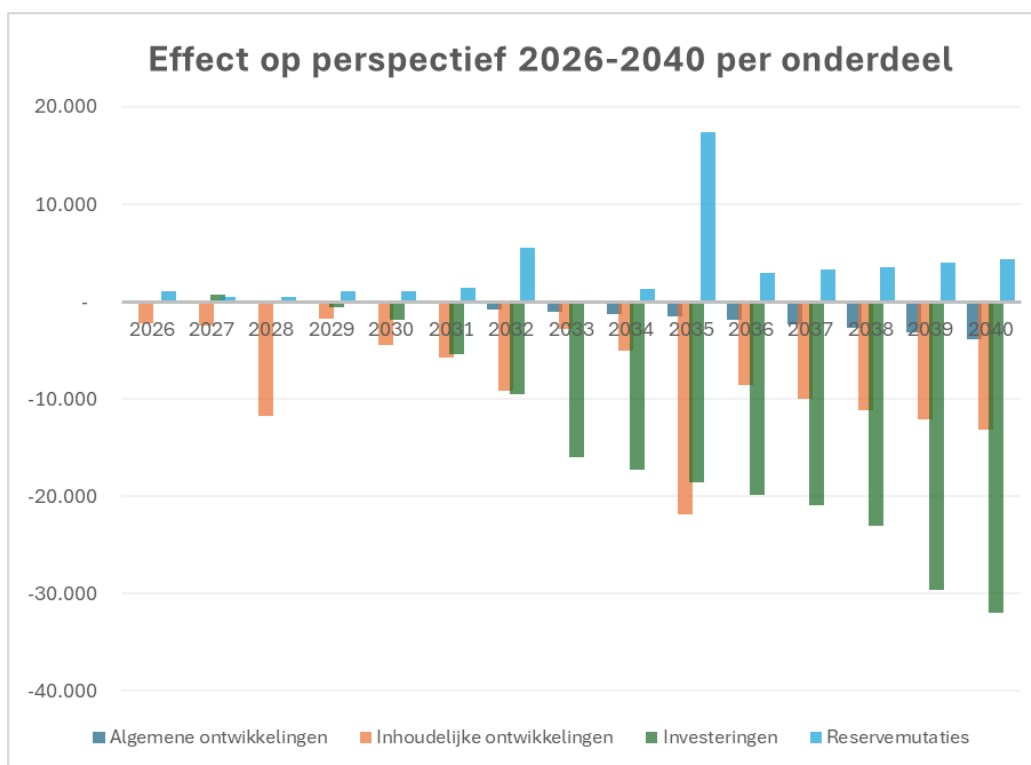
Daarnaast wordt het onderdeel 'de stad groeit mee' apart uitgelicht. Zoals beschreven in hoofdstuk 4 verwachten we stijgende inkomsten uit het gemeentefonds als gevolg van deze groei en staan daar ook grote uitgaven tegenover. In hoofdstuk 5 wordt vanuit de analyse op de inhoudelijke ontwikkelingen al gedeeltelijk gekwantificeerd welke kostenstijgingen op ons afkomen als gevolg van groei. Om dubbeltelling in deze analyse te voorkomen zijn deze met elkaar verrekend.

Tot slot wordt ook ingegaan op de kengetallen zoals deze zijn opgenomen in de huidige meerjarenbegroting 2026-2029 en wat de ontwikkeling hiervan in de jaren daarna is op basis van voorliggende analyse. In deze fase is het nog niet mogelijk om deze goed te kwantificeren vanwege de onzekerheden in de meerjarige doorkijk.

Effecten uit voorgaande hoofdstukken

In onderstaande grafiek is weergegeven wat de gesaldeerde effecten voortkomende uit de onderzochte ontwikkelingen zijn. Een negatief getal betekent een nadeel voor het financieel perspectief, een positief getal staat voor een voordeel. De bedragen zijn exclusief verrekening met de middelen voor 'de stad groeit mee', dit is in de volgende paragraaf uiteengezet.

De opbouw van deze bedragen is beschreven in de hoofdstukken 4 tot en met 7. Op hoofdlijn kan worden gesteld dat er op basis van huidige inzichten sprake is van een oplopend negatief effect. De mutaties in de reserveonttrekkingen en -stortingen hebben een dempend effect. Met name in 2035 is dit zichtbaar door de aanwending van de reserve Bijdrage Merwedelij en ontwikkelingen Groot Merwede voor de bijbehorende kostenpost.

8.2 Verrekening 'De stad groeit mee'

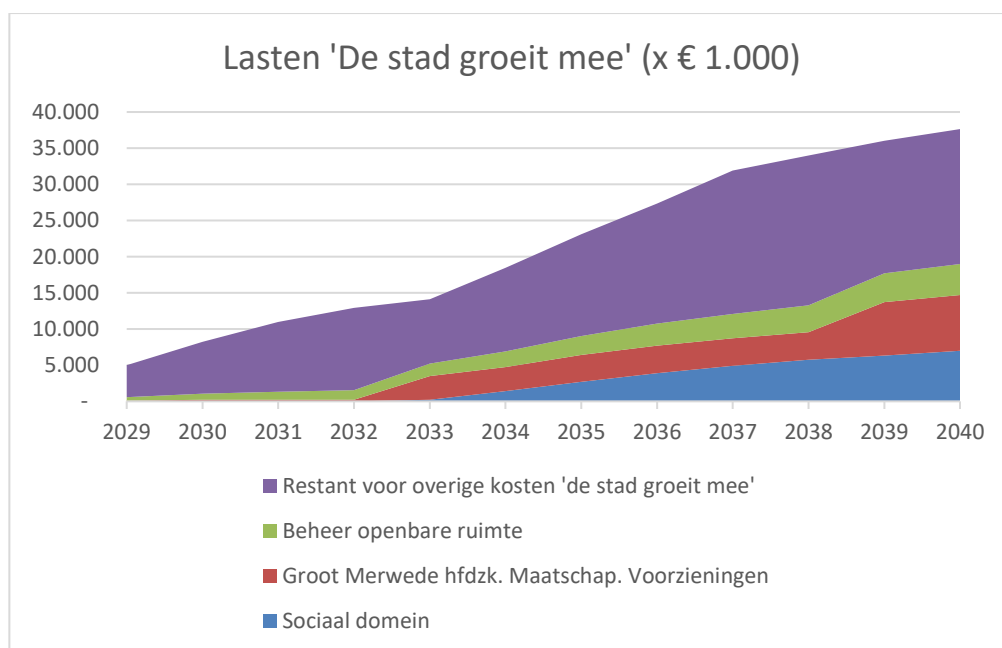
In de voorgaande hoofdstukken is uiteengezet welke algemene en inhoudelijke ontwikkelingen in de komende jaren op ons af komen en welke verwachte financiële gevolgen deze hebben. De verwachte groei van de stad, zowel qua inwoners als het aantal woningen, heeft grote impact. Bij de algemene ontwikkelingen is weergegeven hoe de hoogte van de inkomsten met ruim € 37 miljoen toeneemt als de stad groeit, maar ook dat deze aanvullende middelen nodig zullen zijn om het bestaande voorzieningenniveau op peil te kunnen houden. In dit onderdeel zijn de inkomsten en uitgaven in eerste instantie verondersteld als zijnde gelijk aan elkaar.

Vervolgens is bij de inhoudelijke ontwikkelingen ook een aantal zaken benoemd die samenhangen met deze verwachte groei. Daarmee is dit een concrete invulling van de nog niet gespecificeerde kosten voor groei uit de algemene ontwikkelingen. De ontwikkelingen die samenhangen met groei en al gekwantificeerd zijn in deze analyse zijn verrekend met de bijbehorende middelen. Dit geeft een beter beeld en beperkt bovendien het risico op dubbel tellingen binnen deze analyse.

Dit leidt tot een splitsing van de eerdergenoemde € 37 miljoen. Kostenstijgingen binnen het sociaal domein (vanaf 2033), de toenemende beheerlasten van de openbare ruimte en kosten voor o.a. de maatschappelijke voorzieningen binnen het gebied Groot Merwede zijn hieronder geschaard. In de periode 2029-2040 leidt dat tot de volgende verdeling, waarbij het parse vlak (ca. € 18 miljoen in 2040) nog resteert om kosten op te vangen die samenhangen met de groeiende stad. In lijn met bovenstaande is de aanname dat dit over de gehele breedte van de begroting nodig zal zijn voor stijgende kosten die samenhangen met groei. Het gaat dan

bijvoorbeeld om extra personeel dat nodig is voor het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen, of hogere subsidies voor (sport)verenigingen.

NB: Hierbij moet wel het voorbehoud worden gemaakt dat de nu ingeschatte ontwikkelingen niet uitputtend zijn en sterk af kunnen wijken. Besluitvorming over werkelijke toerekening volgt als gebruikelijk via de reguliere P&C-cyclus.

Voor het begrotingsperspectief betekent dit dat de meerkosten op de genoemde onderdelen, die zijn verwerkt in de inhoudelijke ontwikkelingen en de investeringen, ten laste van de middelen van 'De stad groeit mee' kunnen worden gebracht. Het dempend effect op het verwachte saldo loopt op van € 580.000 in 2029 tot bijna € 19 miljoen in 2040.

8.3 Bijgesteld financieel perspectief 2026-2029

De vastgestelde meerjarenbegroting 2026-2029 laat in de eerste jaren een positief saldo zien en slaat om naar een beperkt negatief saldo in 2029. Zoals in de voorgaande hoofdstukken toegelicht en ook in de doorgerekende effecten te zien is, zijn er een aantal ontwikkelingen en nieuwe inzichten met een effect in de jaren 2026-2029. Hierdoor zal het huidig meerjarenperspectief naar verwachting wijzigen.

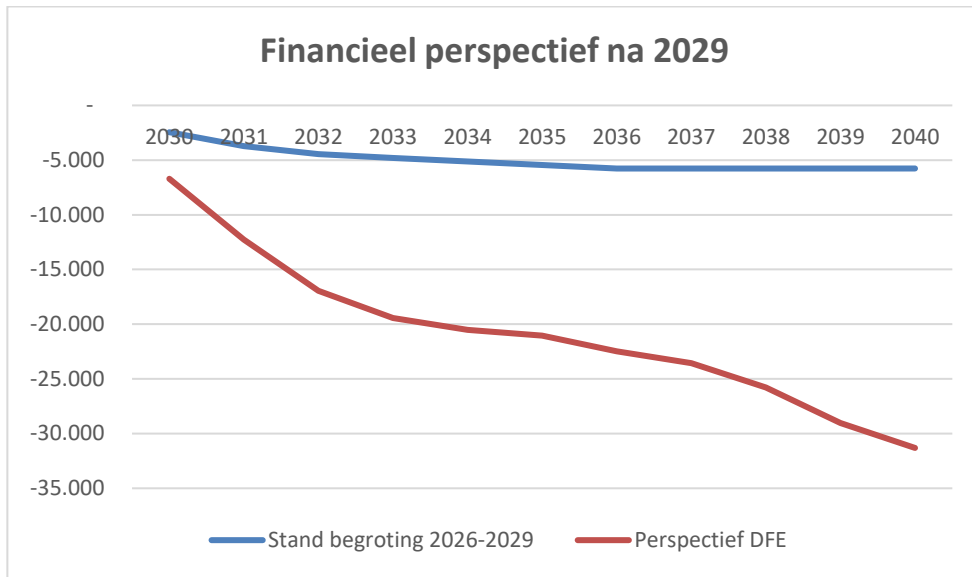
Dit is met name het geval in 2028. Hier is in het herziene perspectief sprake van een incidenteel negatief saldo dat samenhangt met de ontwikkelingen rondom de tijdelijke onderwijshuisvesting. Deze is niet meer opgenomen als toekomstige investering, maar bestempeld als incidentele kostenpost. Hiermee sluit dit beter aan bij geldende regelgeving. Dit heeft een negatief effect van € 10 miljoen in de eerste begrotingsjaren, maar leidt daarna tot een voordeel doordat kapitaallasten vrijvallen.

Daarnaast zijn er ook mutaties op het gebied van het sociaal domein, voor de planvorming Groot Merwede (in lijn met het Koersdocument) en in de kapitaallasten.

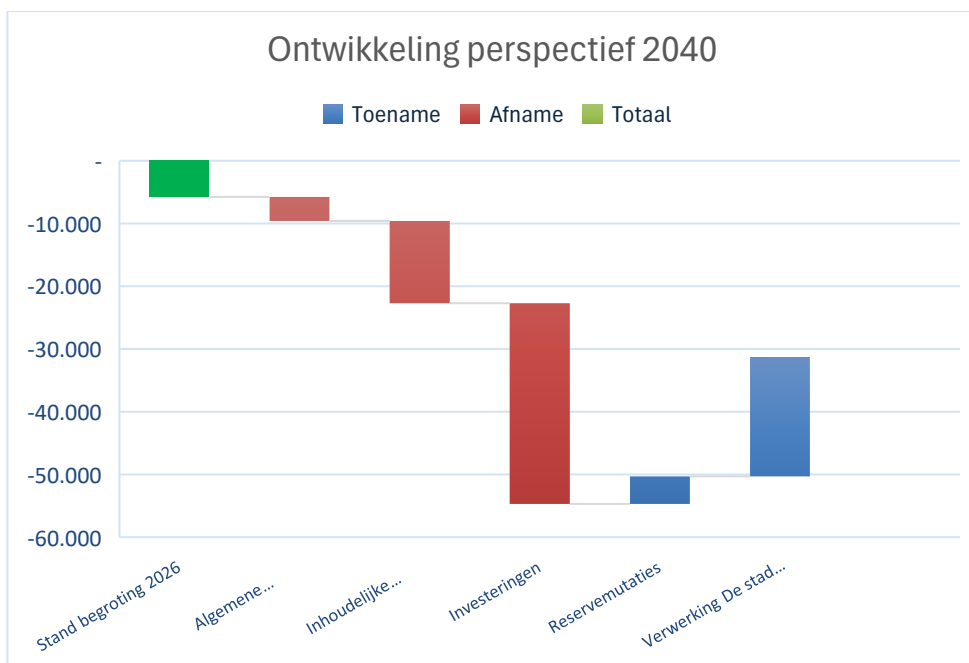
Daar staan voor een deel ook reservemutaties tegenover die het effect op het begrotingssaldo beperken. In onderstaande grafiek zijn het oude en nieuwe perspectief weergegeven.

Dit betreft momenteel voor een groot deel inschattingen en aannames. Het bijstellen van de lopende begroting en het meerjarenperspectief volgt via de reguliere P&C cyclus, te beginnen met de Kadernota 2027 en daaropvolgende begroting 2027-2030.

8.4 Opbouw financieel perspectief na 2029

Als wordt ingezoomd op het jaar 2040 dan is het nadelige saldo van € 31,3 mln. op deze manier stapsgewijs opgebouwd:

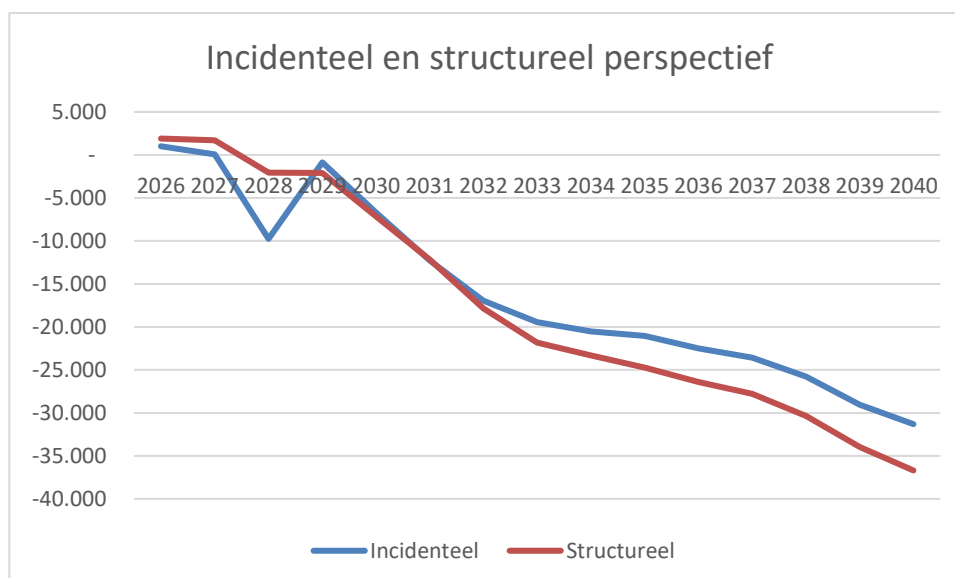
Het perspectief voor 2040 begint met een nadelig resultaat van € 5,8 mln. op basis van de begroting 2026 (groene kolom).

De rode kolommen laten zien waardoor het perspectief verslechtert. Bij de algemene ontwikkelingen (loon, prijs en volumestijgingen) van de lasten en de baten komen we per saldo € 3,8 mln. tekort. Inhoudelijke ontwikkelingen leiden per saldo tot een beslag van € 13,1 mln. op de begrotingsruimte. De kapitaallasten van de investeringen nemen met € 32 miljoen toe.

De blauwe kolommen geven het positief effect op het saldo weer. Er kan nog € 4,4 mln. aan reserves worden onttrokken ter dekking van de lasten. Er kan voor € 19 miljoen worden verrekend tussen de inhoudelijke ontwikkelingen en de verwachte kostenstijging voor 'de stad groeit mee'.

8.5 Structureel en incidenteel perspectief

In de vorige paragrafen is een beeld geschetst van de ontwikkeling van het financieel perspectief, zoals dat volgt uit de beschreven ontwikkelingen. Hierin is uitgegaan van het voorlopige begrotingssaldo op incidentele basis, het structurele begrotingssaldo (in hoeverre kunnen structurele lasten worden bekostigd met structurele baten) is hierbij nog niet getoond. Het structureel saldo is een belangrijke maatstaf voor de financieel toezichthouder en staat al in de huidige begrotingsjaren onder druk. In onderstaande grafiek is weergegeven hoe het structureel saldo zich ontwikkelt ten opzichte van het incidentele perspectief.

Zoals te zien lopen de twee saldi met name in de eerste jaren en in de jaren vanaf 2033 uiteen. Het structureel saldo wordt in deze analyse vanaf 2028 negatief en blijft dat ook. Deze is minder negatief dan het incidentele perspectief voor dat jaar, dit hangt samen met de al eerder benoemde kosten voor tijdelijke

onderwijshuisvesting die incidenteel zorgen voor een grote kostenpost in de begroting. Na 2033 loopt het verschil tussen het incidenteel en structureel perspectief steeds verder op. De oorzaak hiervoor zijn de stijgende kapitaallasten (structureel) en dekking daarvoor via een bestemmingsreserve (incidenteel).

8.6 Ontwikkeling Kengetallen

De beschreven ontwikkelingen en financiële effecten daarvan werken ook door in de financiële kengetallen en ratio's, zoals we die ook in de begroting en jaarrekening opnemen. Deze geven een indicatie van de financiële positie van de gemeente. In de meerjarenbegroting 2026-2029 is al te zien dat deze naar verwachting zullen verslechteren. In het hierboven geschetste perspectief zal deze trend ook in de jaren daarna verder doorzetten. Onderstaand is dit voor een gedeelte van de kengetallen toegelicht, hierbij is in deze fase de verwachte ontwikkeling aangegeven. Vanwege de vele onzekerheden op langere termijn is dit nog niet in cijfers uit te drukken.

Solvabiliteitsratio

Dit geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen weer. Deze ratio is een indicator van de afhankelijkheid van vreemd vermogen (leningen) en de mate waarin – op langere termijn – voldaan kan worden aan de schulden. De signaalwaarde voor deze ratio is 20%. Wanneer er geïnvesteerd wordt en hiervoor leningen aangegaan moeten worden dan daalt deze ratio, dat is ook het geval als reserves worden aangewend. Omgekeerd stijgt het bij toevoegingen aan reserves uit bijvoorbeeld positieve rekeningresultaten of wanneer leningen worden afgelost.

In de huidige meerjarenbegroting is te zien dat deze naar verwachting daalt tot 24% in 2029, dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de financieringsbehoefte die samenhangt met de noodzakelijke investeringen. Daarnaast daalt de omvang van de reserves doordat deze worden aangewend voor het bestemde doel.

Met de inzichten uit deze analyse is de verwachting dat de solvabiliteit verder zal dalen, waarbij het aannemelijk is dat deze onder de signaalwaarde uit zal komen. De ontwikkeling van de reserves laat zien dat deze naar verwachting afnemen, terwijl de omvang van de leningen juist fors zal stijgen door de grote investeringsopgave in de stad.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding tussen de totale schulden en de jaarlijkse inkomsten. Hoe lager deze quote, des te beter, omdat de gemeente dan minder afhankelijk is van de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt. Een waarde boven de 130% wordt gezien als een indicator voor een hoog risicoprofiel. Evenals de solvabiliteitsratio, wordt de schuldquote voor een groot deel beïnvloed door de hoogte van het vreemd vermogen. In de begroting 2026 is de beginwaarde 60% en stijgt deze naar 2029 toe tot 90%. Door de grote investeringsopgave en financieringsbehoefte die daarbij hoort, wordt ook in de jaren daarna een verdere stijging van de schuldquote verwacht. Of de signaalwaarde gehaald wordt, is nog niet aan te geven, omdat dat ook afhangt van de ontwikkeling van de inkomsten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit – bestaande uit de algemene reserves en eventuele onbenutte belastingruimte – en de benodigde capaciteit om de risico's op te kunnen vangen. Op dit moment is het weerstandsvermogen ruim op orde, namelijk 3,5 waar de streefwaarde minimaal 1,4 is.

In lijn met de verwachte trend en andere kengetallen, is ook bij deze ratio de verwachting dat deze op termijn zal dalen. De weerstandscapaciteit neemt af wanneer algemene reserves worden aangewend, zoals in hoofdstuk 7 beschreven is dit de verwachting voor wat betreft de reserve Grondbedrijf. Daarnaast leiden lage of (incidenteel) negatieve jaarrekeningresultaten ook tot een mogelijke afname van de algemene reserve. Parallel hierin groeit het risicoprofiel van de gemeente. Enerzijds autonoom, doordat de omvang van de begroting als geheel toeneemt en daarmee ook de risico's. Anderzijds is er meer sprake van externe financiering, waardoor het renterisico toeneemt, en brengt een grootschalige gebiedsontwikkeling als Groot Merwede ook risico's met zich mee.

Kapitaallastenratio

De verhouding van de kapitaallasten (afschrijvingen en rentelasten) ten opzichte van de totale baten is geen standaardindicator in de P&C cyclus, maar wel relevant ten aanzien van de verwachte ontwikkeling op korte en middellange termijn. Deze ratio geeft aan in hoeverre de uitgaven in de begroting vastliggen in de vorm van kapitaallasten, een hoge waarde betekent dat de jaarlijkse uitgaven voor een groter deel vastliggen waarmee de flexibiliteit en mogelijkheden om middelen anders in te zetten wordt beperkt. Hiervoor geldt geen geobjectiverde norm of signaalwaarde.

Op basis van de huidige meerjarenbegroting 2026-2029 is de kapitaallastenratio ongeveer 5,3% in 2026, oplopend tot 7,5% in 2029. Deze stijging wordt veroorzaakt door de toenemende afschrijvings- en rentelasten samenhangend met de investeringsopgave. Waar de rentelasten op dit moment relatief gezien nog erg laag zijn, zullen deze naar verwachting sterk toenemen in de komende jaren (zie ook paragraaf 6.2 van deze analyse). Samengenomen met de stijgende afschrijvingslasten door noodzakelijk investeringen in onder andere de openbare ruimte en onderwijshuisvesting wordt de kapitaallastenratio ook op middellange termijn steeds groter. Hiermee ligt de besteding van een steeds groter gedeelte van de jaarlijkse middelen vast, wat de mogelijkheden om te investeren op andere beleidsterreinen beperkt.

9 Kansen en risico's

In de hoofdstukken hiervoor hebben we aangegeven wat de gevolgen voor het perspectief zouden kunnen zijn bij het doortrekken van de huidige ontwikkelingen en verwerking van de groei op basis van hetzelfde beleid als nu. De wereld, ons land en Nieuwegein zullen in de periode tot en met 2040 veranderen en dat betekent dat ook de aannames die we hebben gedaan op termijn gaan veranderen.

In deze paragraaf inventariseren we het effect die deze veranderingen kunnen hebben. Op basis daarvan ontstaat er een beeld van een bandbreedte bij het gepresenteerde perspectief.

Positieve ontwikkelingen voor het perspectief:

- Lagere loon- en prijsstijgingen dan geraamd (effect op saldo is beperkt doordat dan ook algemene uitkering en inkomsten minder stijgen en er minder geld benodigd is voor de groei van de stad);
- Lagere rentestand dan geraamd;
- Rijk compenseert nadelen gemeente bij loon- en prijsontwikkeling BBP;
- Rijk neemt meerkosten jeugdzorg voor zijn rekening;
- Vervangingsinvesteringen kunnen worden uitgesteld ten opzichte van de raming;
- Subsidies worden ontvangen voor (grootschalige) projecten;
- Meerkosten door groei van de stad vallen lager uit doordat er meer synergie is met de bestaande taken/voorzieningen.

Negatieve ontwikkelingen voor het perspectief:

- Hogere loon- en prijsstijgingen dan geraamd (effect op saldo is beperkt doordat dan ook algemene uitkering en inkomsten meer stijgen en er meer geld benodigd is voor de groei van de stad);
- Hogere rentestand dan geraamd;
- Ombuigingen van het Rijk op het gemeentefonds of op andere onderdelen;
- Kosten van WMO en jeugdzorg meer toe dan de middelen daarvoor in het gemeentefonds;
- Meerkosten door groei van de stad komen hoger uit als gevolg van grotere bevolkingsdichtheid.

Onbekende ontwikkelingen voor het perspectief:

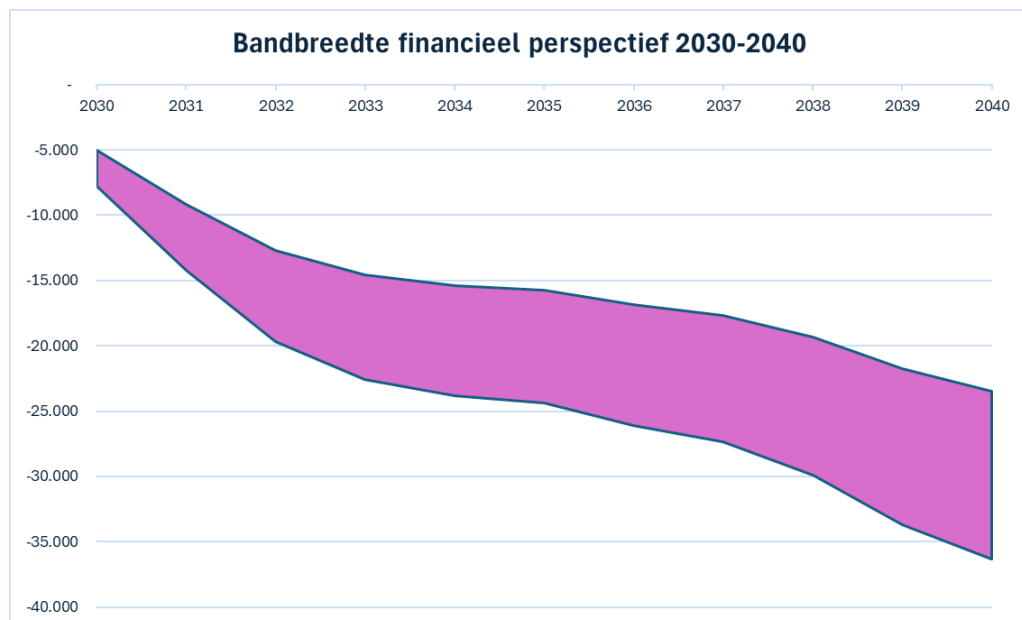
- Vertraging in de groei zoals nu geraamd, bijvoorbeeld als gevolg van netcongestie, zorgt voor lagere meerkosten, maar ook een lagere groei van de inkomsten. Het uiteindelijke effect hiervan is onduidelijk;
- Verdere herijking gemeentefonds of wijziging bekostigingssystematiek. Het is van tevoren niet aan te geven of Nieuwegein een voor- of nadeelgemeente zou zijn bij dergelijke aanpassingen.

Een aantal onderwerpen kan globaal in cijfers worden uitgedrukt. Dat geldt voor de loon- en prijsstijgingen, de rentestand en de effecten van het rijksbeleid tot nu toe. Bij een aantal is dat niet mogelijk omdat die afhankelijk zijn van toekomstige ontwikkelingen of aanpassingen van het (rijks)beleid, die nu nog onbekend zijn.

In onderstaande tabel is benoemd wat het verwachte bereik is van het financieel effect voor de diverse onderwerpen.

Onderwerp	Effect
Grote investeringen	€ 9 - 12 miljoen hogere lasten
Rentelasten	€ 11 - 19 miljoen hogere lasten
Loon- en prijsstijgingen t.o.v. gemeentefonds	€ 3 - 5 miljoen nadelig effect
Effecten groei van de stad:	Per saldo nul
- Hogere inkomsten	€ 33 - 41 miljoen hogere inkomsten
- Nieuwe voorzieningen	€ 6 - 8 miljoen hogere lasten
- Uitgaven sociaal domein	€ 3 - 5 miljoen hogere lasten
- Beheer openbare ruimte	€ 6 - 8 miljoen hogere lasten
- Beschikbaar voor andere meerkosten groei	€ 18 - 20 miljoen hogere lasten

Wanneer we deze gekwantificeerde kansen en risico's in een bandbreedte afzetten tegen het eerder geschetste financieel perspectief ontstaat het volgende beeld.

Het gearceerde gebied geeft de bandbreedte aan waarbinnen we de werkelijke ontwikkeling verwachten. Samengenomen is hiermee de verwachting dat – bij huidige omstandigheden – het financieel perspectief zich negatief zal ontwikkelen, en in 2040 oploopt tot een nadeel van € 23 tot € 36 miljoen.

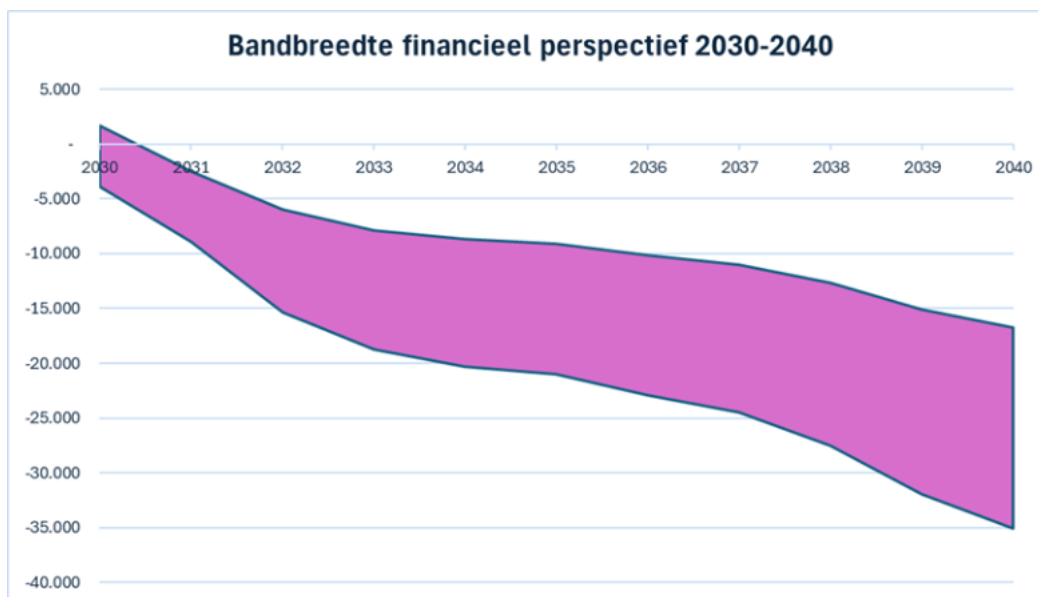
10 Nawoord

Veranderingen en nieuwe ontwikkelingen

Deze analyse is opgesteld ten behoeve van de presentatie aan de raad in februari van dit jaar. We zien dat op een aantal onderdelen zich inmiddels veranderingen of nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan.

Ten opzichte van het beeld uit deze analyse zien we in de kadernota dat het vertrekpunt nu verbeterd is. Met andere woorden, de bovenkant van de "pluim" schuift hierdoor op naar boven. Dit hangt samen met de toename van inkomsten uit de algemene uitkering zoals opgenomen in de kadernota. Waar in deze analyse gerekend is met uitgaven die meestijgen met deze groei, komt dit in de kadernota nog niet volledig tot uiting. Omdat ervan uitgegaan moet worden dat deze kosten wel op ons af gaan komen, blijft de onderkant van de geschetste bandbreedte grotendeels gelijk.

In de kadernota 2027 is, rekening houdend met deze ontwikkelingen, deze bandbreedte voor het financieel perspectief tot en met 2040 aangegeven:

Ook in de komende jaren zullen zich nog veel wijzigingen en nieuwe ontwikkelingen voordoen. Daarom is deze analyse geen eenmalig document, maar wordt het verwachte perspectief in de komende jaren geregeld geactualiseerd.

Tot slot

Met behulp van deze analyse hopen we u inzicht te geven, zodat u met de informatie het gesprek kunt voeren over mogelijke keuzes. Keuzes waarmee we zorgen dat onze inkomsten en uitgaven in balans blijven. En nog belangrijker: waarmee Nieuwegein ook in de toekomst voor haar inwoners een plek kan blijven waar zij hun leven kunnen opbouwen, waar kinderen kunnen leren en spelen, en waar mensen tot op hoge leeftijd aangenaam en veilig kunnen wonen.